

Levekårskartlegging 2022

Innhold:

Innledning	3
Del 1. Befolkning	6
Innvandring	8
Lav utdanning	10
Høy utdanning	12
Ikke oppnådd kompetanse	14
Barn med enslige foreldre	16
Antall aleneboende	18
Unge uførepensjonister	20
Del 2. Økonomi	22
Medianinntekt etter skatt	22
Personer i lavinntektshusholdninger	24
Barn i lavinntektshusholdninger	26
Registrert arbeidsledighet	28
Registrert ungdomsledighet	30
Mottakere av AAP	32
Sosialhjelpsmottakere	34
Del 3: Område	36
Eie/leie	36
Utflyttinger	38
Barneutflyttinger	40
Boligtyper	42
Del 4. Utviklingen – samlet	47
Fra 2014 til 2022 – hva ser vi?	48
Avslutning	50

Innledning

Fredrikstad kommune har kartlagt levekår på mindre geografiske områder (levékårssoner), hver annet år siden 2012. Fredrikstad deltok sammen med flere kommuner i SSBs arbeid med å lage et standardisert indikatorsett, og fra og med 2014 fikk vi en meny av indikatorer som kommunene kan velge blant. Med et standardisert indikatorsett ble det lettere å sammenligne over tid og mellom kommuner.

SSB bruker noe tid på å samle inn statistikk og på å regionalisere tallene. Det er derfor en forsinkelse i statistikken på ca. 2 år. Det betyr at levekårskartleggingen ikke kan brukes til å se på utviklingen for det siste året.

Å endre levekår tar tid og systematisk innsats. Levekårskartleggingen kan vise om vi er på rett vei. Levekårskartleggingen er også et viktig tiltak i kommunens samlede folkehelsearbeid, og inngår i folkehelseoversikten. I år kommer folkehelseoversikten for 2022 samtidig med levekårskartleggingen, og disse to dokumentene utfyller hverandre. Samlet gir det et helhetlig bilde av status for levekår og folkehelse i Fredrikstad. Årets utgave er også en del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med ny kommunedelfplan for folkehelse og levekår.

Levekårssoner i Fredrikstad

Ved den første levekårskartleggingen ble det laget en inndeling av kommunen, levekårssoner, slik at det skulle bli mulig å se forskjellene mellom de ulike områdene. Inndelingen ble laget kun for levekårskartleggingen, med det formål å få fram forskjeller mellom de ulike områdene, og å være stabile over tid. Levekårssonene stemmer derfor ikke med andre inndelinger i Fredrikstad kommune (f.eks. skolekretser og lokalsamfunn). Den oppfyller følgende kriterier:

- Sonene er store nok, slik at vi unngår identifisering. SSB har satt en grense på 1500 innbyggere, for dataleveransen.
- Sonene er satt sammen av grunnkretser. Grunnkretsene er bestemt av SSB, og er per definisjon den minste geografiske enheten for statistikk.
- Sonene er mest mulig innbyrdes homogene med tanke på boligmiljø. (Blir det for stor blanding vil ikke forskjellene i levekår framkomme – bare gjennomsnittstall som kamuflerer ulikheter).
- Sonene er satt sammen slik at de skal være stabile over tid, uten behov for hyppig oppdeling på grunn av utbyggingsområder etc.

I årets utgave ser vi for første gang et framtidig behov for å justere én levekårsone: Sellebakk/Sorgenfri. Dette området er i en utvikling som endrer områdets karakter og befolkningsmengde. Vi vil derfor se nærmere på inndelingen på Sellebakk/Sorgenfri ved neste kartlegging.

Hva gjør kommunen?

Arbeidet med å forbedre levekår skjer i seksjoner og virksomheter, gjennom det ordinære budsjett- og planarbeidet. Levekårskartleggingen er et kunnskapshevende tiltak, som skal bidra til dette. Dette henger sammen med Fredrikstad kommunes overordnede samfunnsmål om forebygging, tidlig innsats og bedre levekår for alle.

For 2022 kommer levekårskartleggingen og folkehelseoversikten samtidig, og utgjør en viktig del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med ny kommunedelfplan for folkehelse og levekår. Planarbeidet tar opp

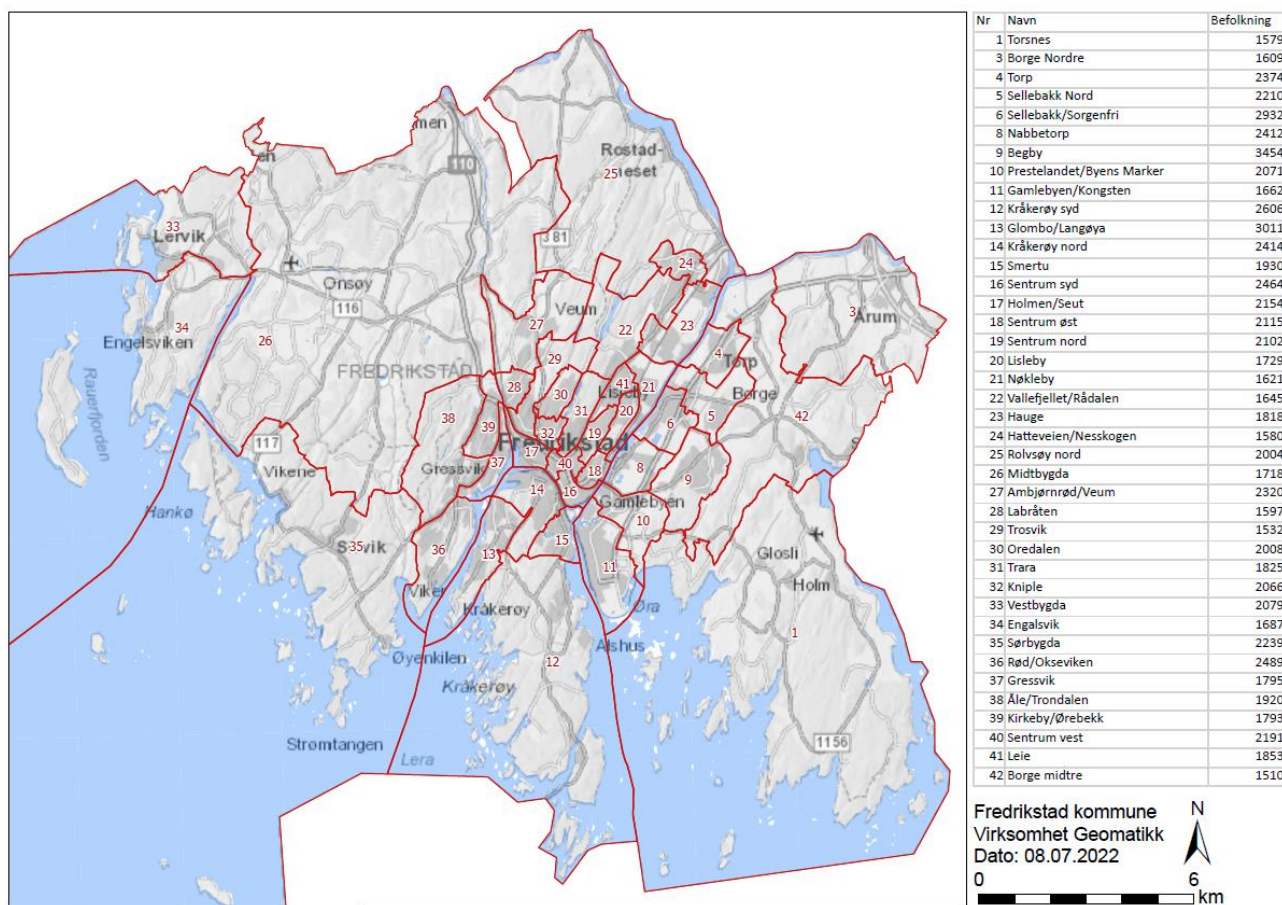
mange relevante problemstillinger for oppfølging av levekårskartleggingen], og planen skal peke framover på hvordan vi best kan løse de sammen.

Det tar tid å endre levekår, og som kommune må vi derfor jobbe systematisk, målrettet og langsiktig. Når det gjelder resultatene og selve kartleggingen, er det også viktig å huske på at vi ikke vet hvordan utviklingen og resultatene ville ha vært uten kommunens innsats på en lang rekke levekårsfelt.

Kart over levekårssoner

Kartet under viser levekårssonene i Fredrikstad kommune, satt sammen etter kriteriene nevnt over. Inndelingen tilfredsstiller SSBs krav og kommunens behov.

Inndelingen har ligget fast siden den første kartleggingen i 2012. Tallene i tabellen er for 2020, i likhet med de fleste av indikatorene i rapporten.

Indikatorene

Fredrikstad kommune bruker 19 ulike indikatorer, som til sammen gir et helhetlig bilde på levekårene i sonene. Indikatorene er hentet fra registerbasert statistikk og våre indikatorer sier ingenting om hvordan folk opplever sine nærområder. For å vite mer om det må det gjøres egne spørreundersøkelser.

Indikatorene som er valgt ut er i all hovedsak de samme som har vært med i tidligere kartlegginger, men det har gjennom tidene vært noen små endringer. I denne kartleggingen (2022) er det ikke gjort noen endringer siden forrige kartlegging.

Fargene på kartene kan ikke sammenliknes med tidligere leveårskartlegginger da dette endrer seg etter gjennomsnittet for hele kommunen per indikator. For å vurdere helhet og utvikling anbefales det derfor å studere tabellene.

Indikatorene er delt inn i tre hovedkategorier; befolkning, økonomi og område. Hver indikator defineres og det gis en kort beskrivelse av utviklingstrekk fra tidligere kartlegging.

Tabell 1: Indikatorene i tre hovedbolker: Befolkning, økonomi og område:

Befolkning	Økonomi	Område
Barneandel	Medianinntekt etter skatt	Utflyttinger
Innvandring	Personer i lavinnteksthusholdninger	Barneutflyttinger
Lav utdanning	Barn i lavinnteksthusholdninger	Andel leide boliger
Høy utdanning	Registrert arbeidsledighet	Boligtype
Ikke oppnådd kompetanse	Registrert ungdomsledighet	
Barn med enslige foreldre	Mottakere av AAP	
Antall aleneboere	Sosialhjelpsmottakere	
Unge uførepensjonister		

Koronapandemien

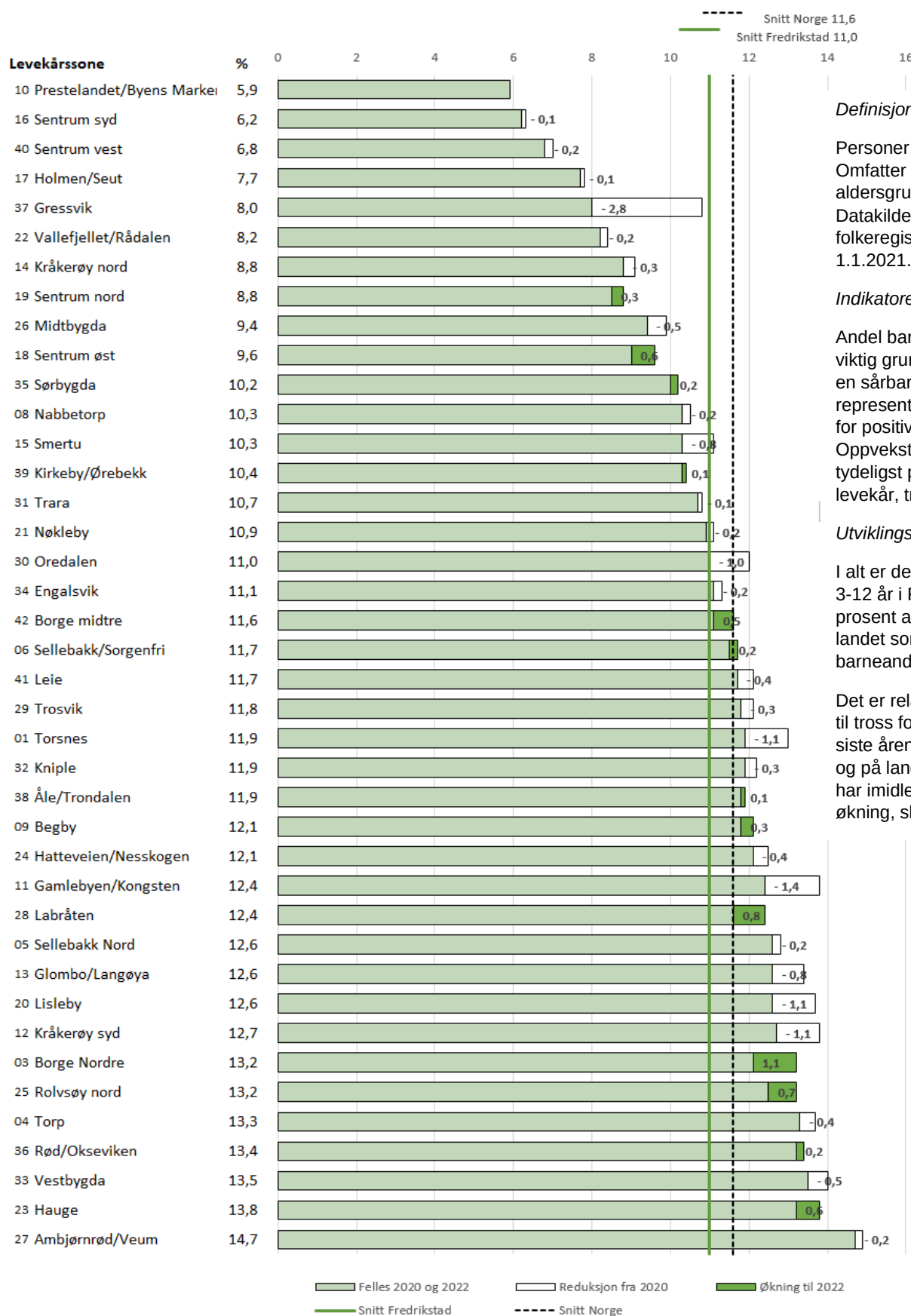
Levekårskartleggingen baserer seg på statistikk som ble innhentet for ca. 2 år siden. 2020 har vært et spesielt år for verden, Norge og Fredrikstad. Koronapandemien har medført store endringer i hverdagen vår.

Det er rimelig å anta at pandemien påvirker levekårene i Fredrikstad. Den geografiske fordelingen av dette kan vi ikke se i årets kartlegging.

I tillegg til å skape nye utfordringer, har pandemien forsterket eksisterende utfordringer innenfor levekår og sosial ulikhet i helse. Innsatsen og prioriteringsområdene vil derfor trolig bli enda viktigere i tiden framover.

Del 1. Befolkning

BARNEANDEL. ALDER 3-12 ÅR

Definisjon og kilde

Personer 3-12 år / Folkemengde
Omfatter bosatte personer i aldersgruppen 3-12 år.
Datakilde: Det sentrale folkeregister – bosatte per 1.1.2021.

Indikatorens betydning

Andel barn i et område er en viktig grunnlagsindikator. Barn er en sårbar gruppe, men representerer også muligheter for positiv endring. Oppvekstforhold er det som tydeligst påvirker framtidige levekår, trivsel og helse.

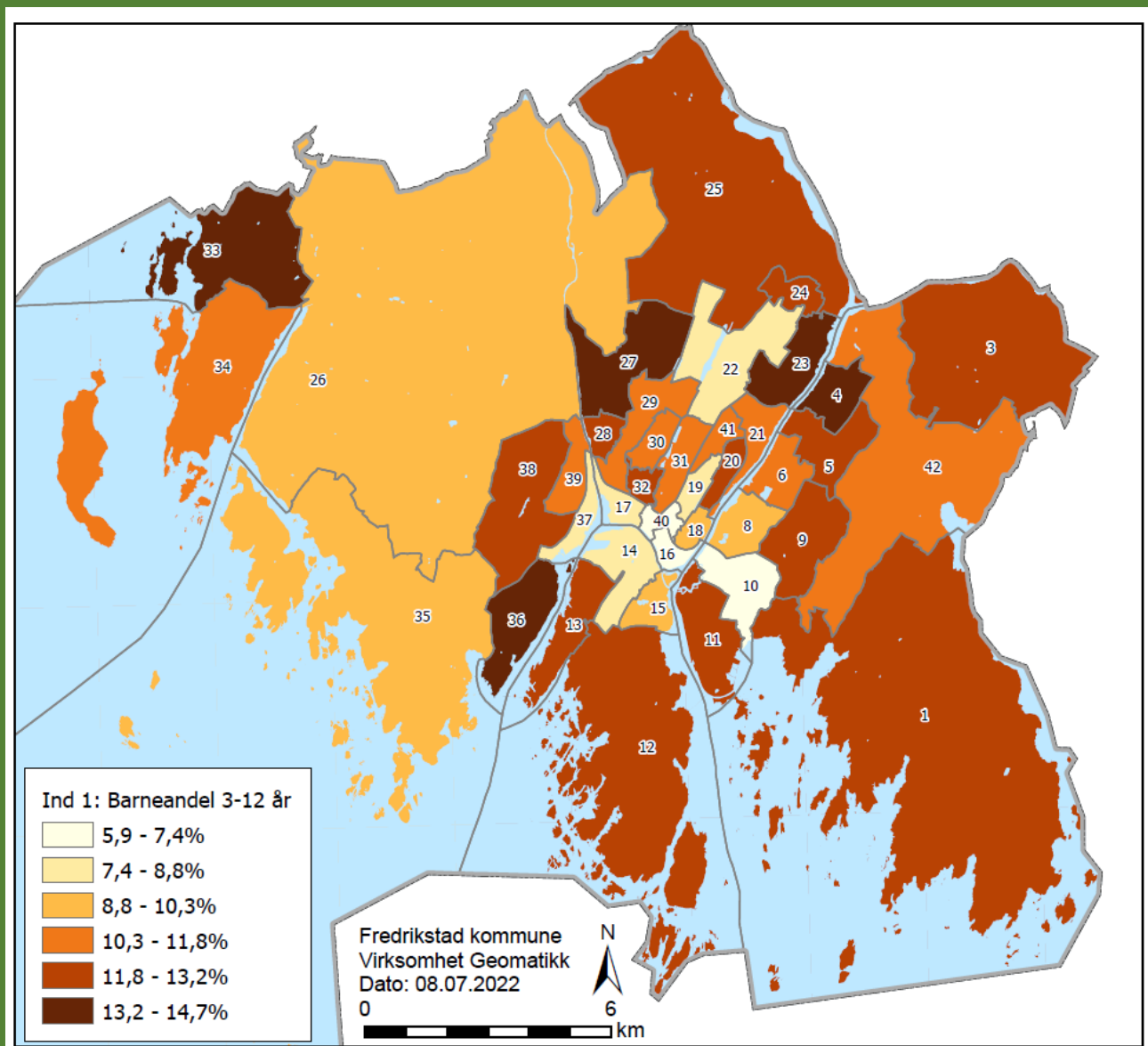
Utviklingstrekk

I alt er det 9 163 barn i alderen 3-12 år i Fredrikstad. Det er 11 prosent av befolkningen. For landet som helhet er barneandelen 11,6 prosent.

Det er relativt stabilt antall barn, til tross for en svak nedgang de siste årene, både i Fredrikstad og på landsbasis. Noen områder har imidlertid hatt en svak økning, slik figuren viser.

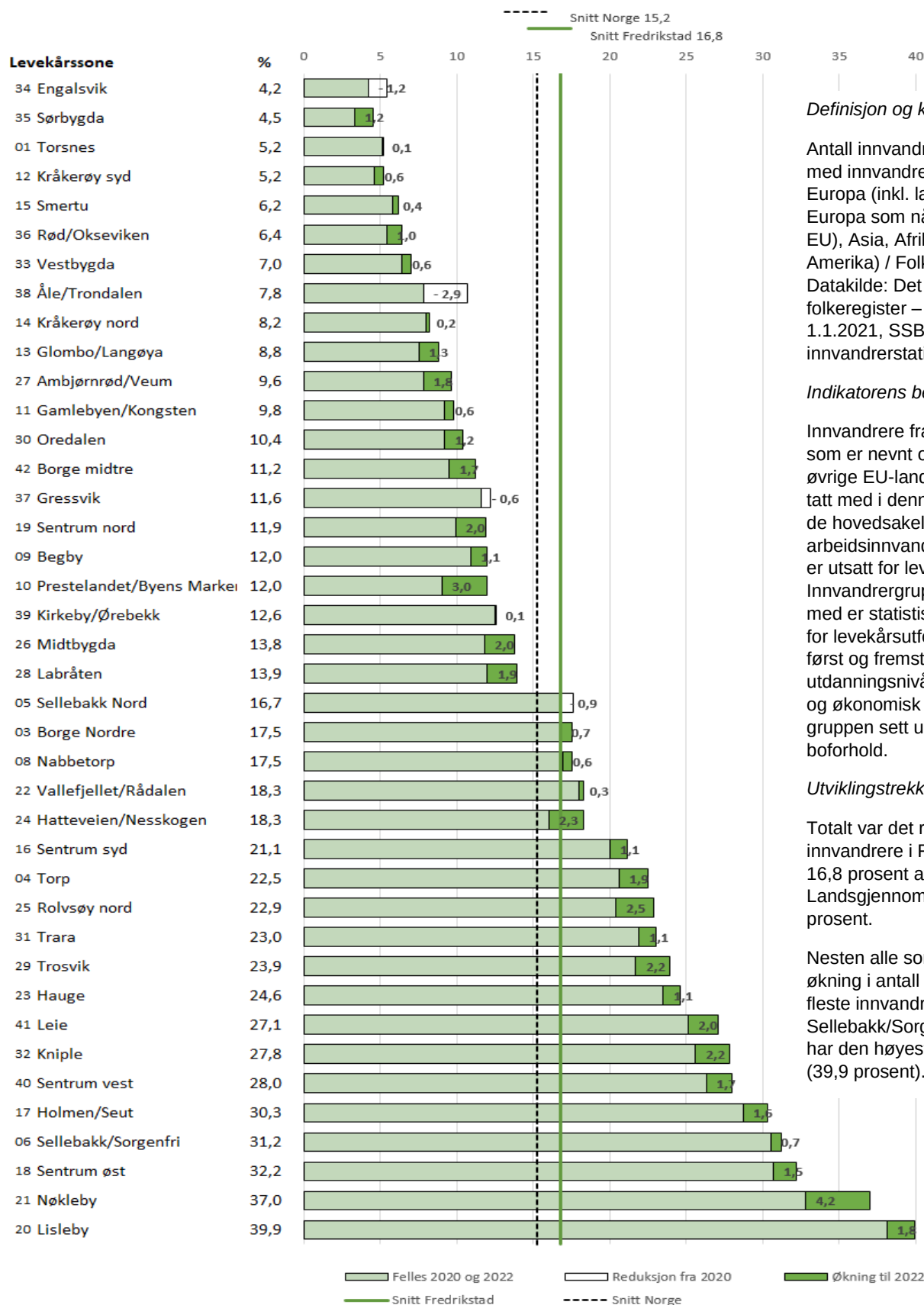
Del 1: Befolkning

BARNEANDEL 3-12 ÅR

Innvandring

INNVDANDRERE OG NORSKFØDTE MED INNVDANDRERFORELDRE FRA ØST-EUROPA, ASIA, AFRIKA OG LATIN-AMERIKA

Definisjon og kilde

Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Øst-Europa (inkl. land fra tidligere Øst-Europa som nå er medlem av EU), Asia, Afrika og Latin-Amerika) / Folkemengde. Datakilde: Det sentrale folkeregister – bosatte per 1.1.2021, SSB – innvandrerstatisikk.

Indikatorens betydning

Innvandrere fra andre land enn de som er nevnt over (USA, de øvrige EU-landene osv.) er ikke tatt med i denne statistikken, da de hovedsakelig er knyttet til arbeidsinnvandring, og i liten grad er utsatt for levekårsulemp. Innvandrergruppene som er tatt med er statistisk sett mer utsatt for levekårsutfordringer. Dette er først og fremst knyttet til lavere utdanningsnivå, arbeidstilknytning og økonomisk situasjon (for gruppen sett under ett), samt boforhold.

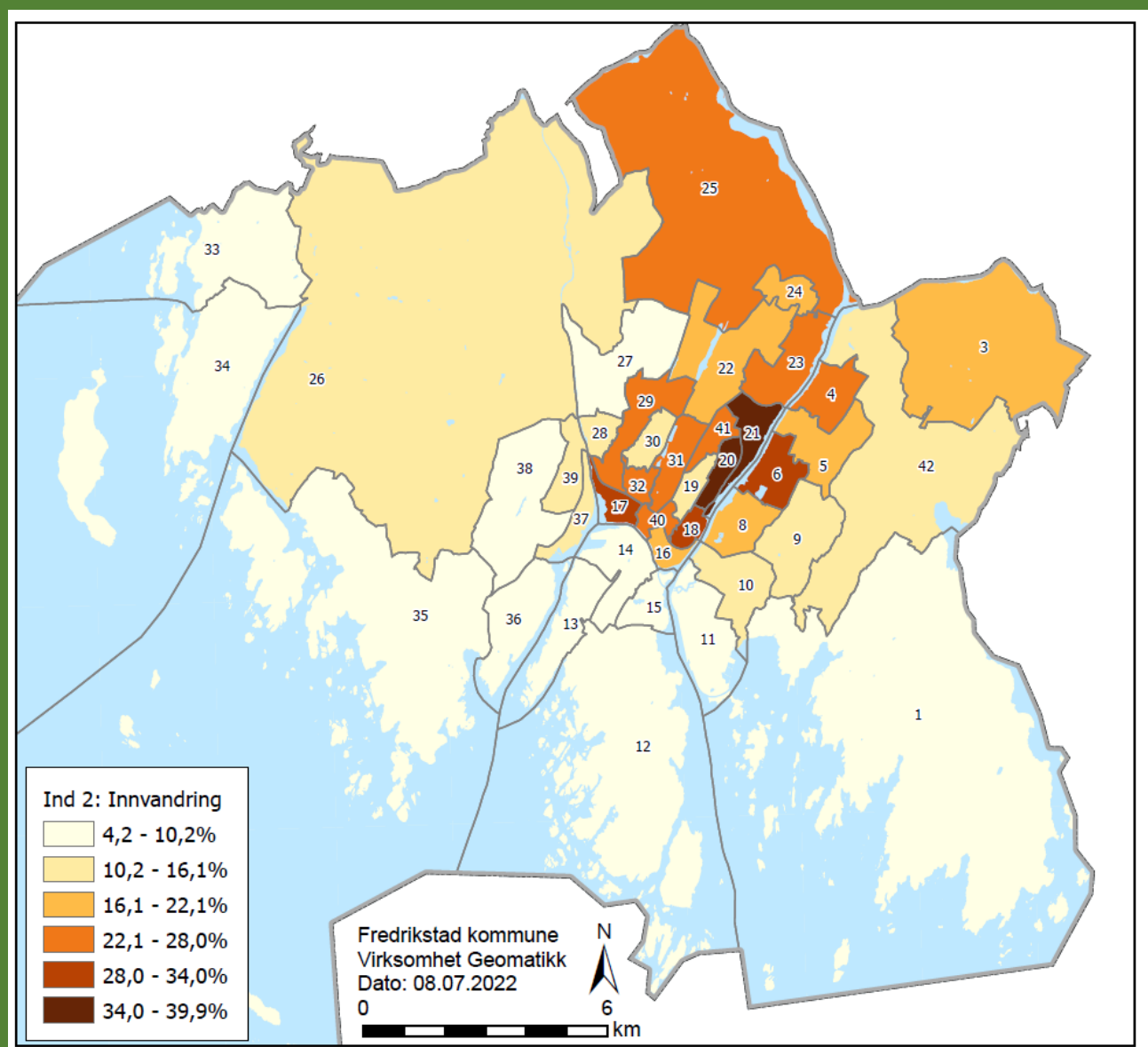
Utviklingstrekk

Totalt var det registrert 13 976 innvandrere i Fredrikstad. Dette er 16,8 prosent av befolkningen. Landsgjennomsnittet er 15,2 prosent.

Nesten alle soner har hatt en økning i antall innvandrere. Det er fleste innvandrere på Sellebakk/Sorgenfri, mens Lisleby har den høyeste prosentandelen (39,9 prosent).

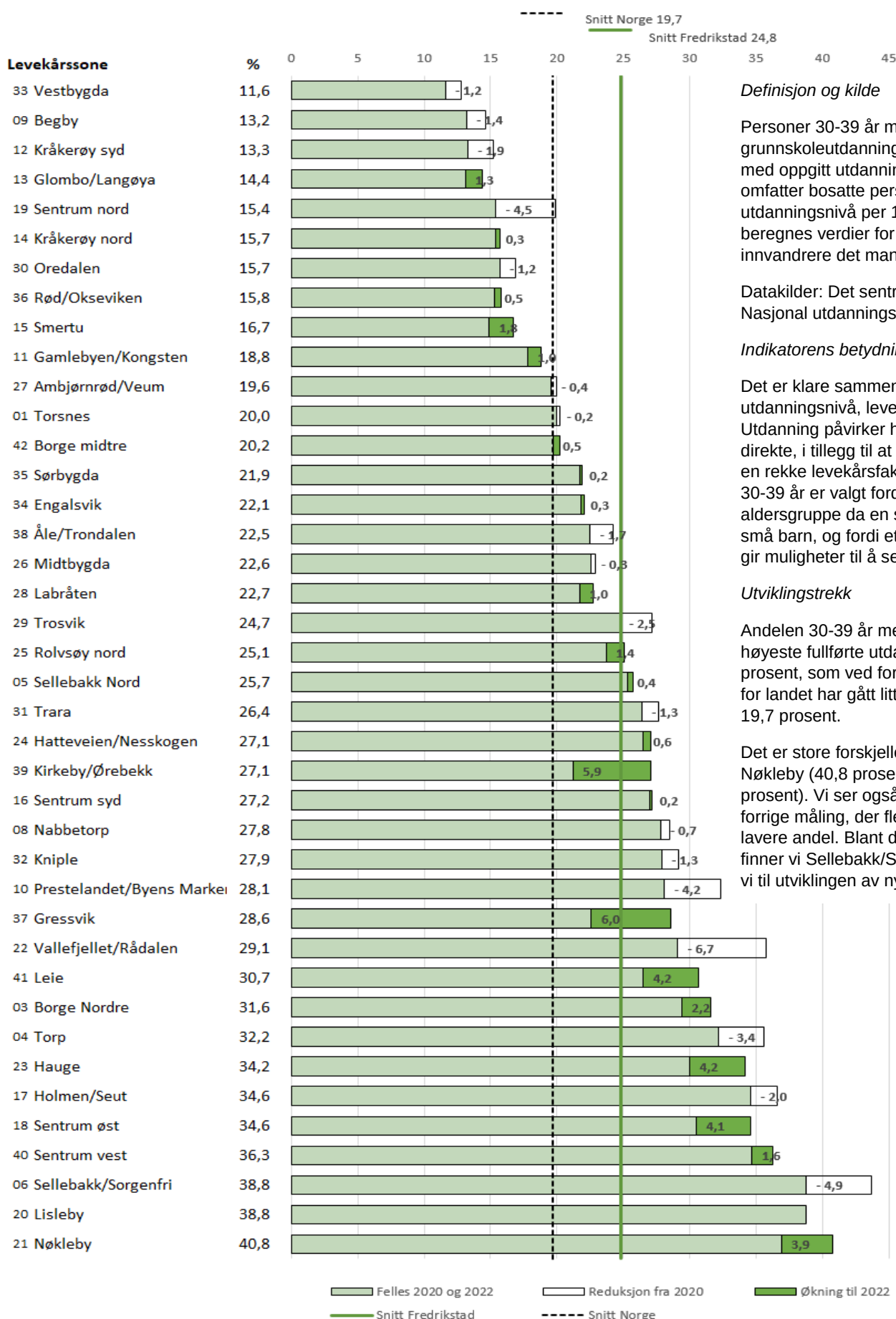
Del 1: Befolkning

INNVAERING – INNVAERERE OG NORSKFØDTE MED INNVAERERFORELDRE FRA ØST-EUROPA, ASIA, AFRIKA OG LATIN-AMERIKA

Lav utdanning

LAV UTDANNING, 30-39 ÅR

Definisjon og kilde

Personer 30-39 år med grunnskoleutdanning / Personer 30-39 år med oppgitt utdanning. Statistikken omfatter bosatte personer og deres utdanningsnivå per 1.10.2020. Det beregnes verdier for utdanningsnivå for innvandrere det mangler opplysninger om.

Datakilder: Det sentrale folkeregister, Nasjonal utdanningsdatabase.

Indikatorens betydning

Det er klare sammenhenger mellom utdanningsnivå, levekår og helse. Utdanning påvirker helse og livskvalitet direkte, i tillegg til at det legger grunnlag for en rekke levekårsfaktorer. Aldersgruppen 30-39 år er valgt fordi dette er en viktig aldersgruppe da en stor del er foreldre til små barn, og fordi et kortere aldersspenn gir muligheter til å se endringer raskere.

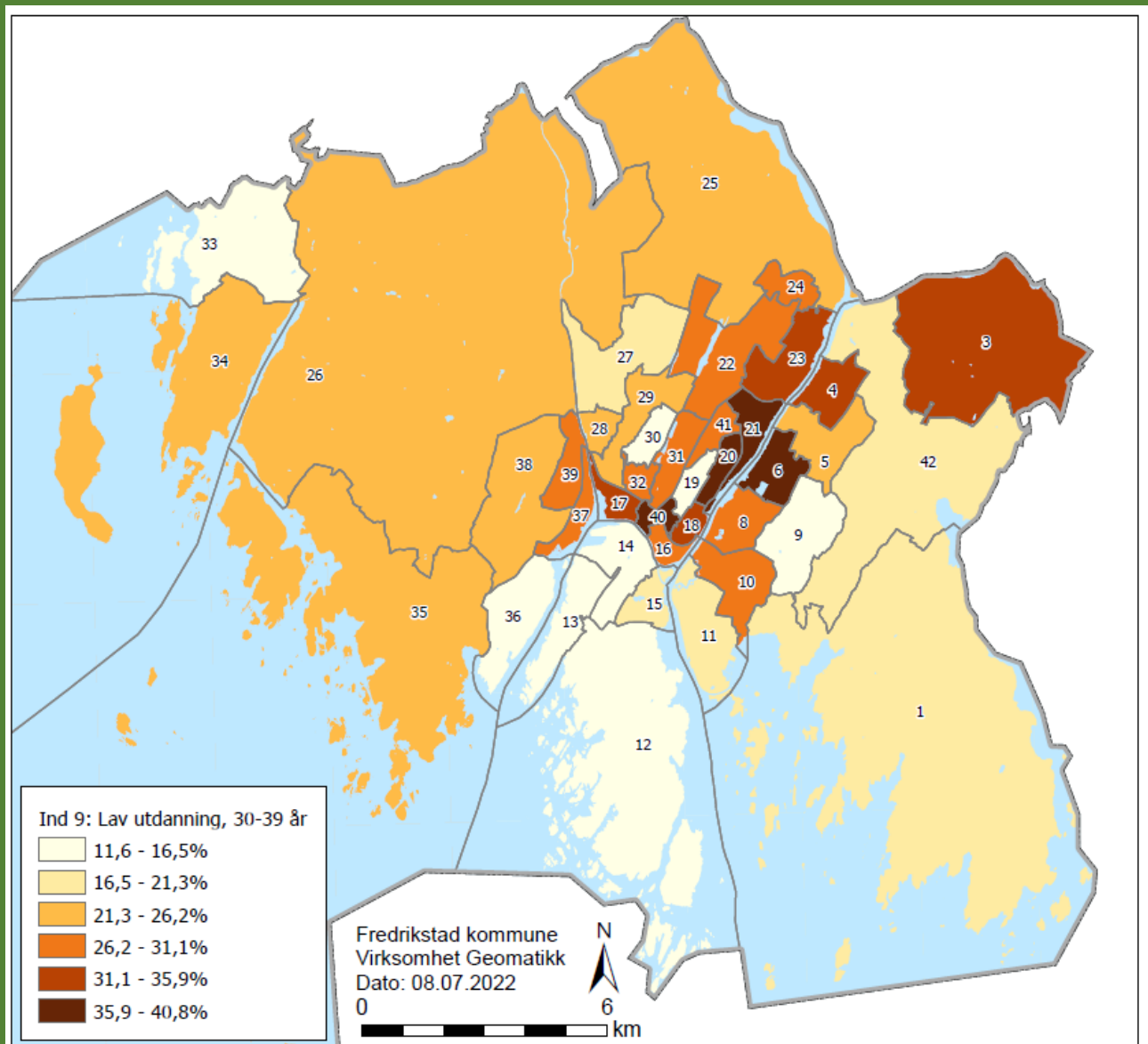
Utviklingstrekk

Andelen 30-39 år med grunnskolen som sin høyeste fullførte utdanning er på 24,8 prosent, som ved forrige måling. Andelen for landet har gått litt ned, fra 20 prosent til 19,7 prosent.

Det er store forskjeller mellom sonene; fra Nøkleby (40,8 prosent) til Vestbygda (11,6 prosent). Vi ser også større endringer fra forrige måling, der flere soner nå har en lavere andel. Blant de med størst reduksjon finner vi Sellebakk/Sorgenfri. Dette knytter vi til utviklingen av nye boområder.

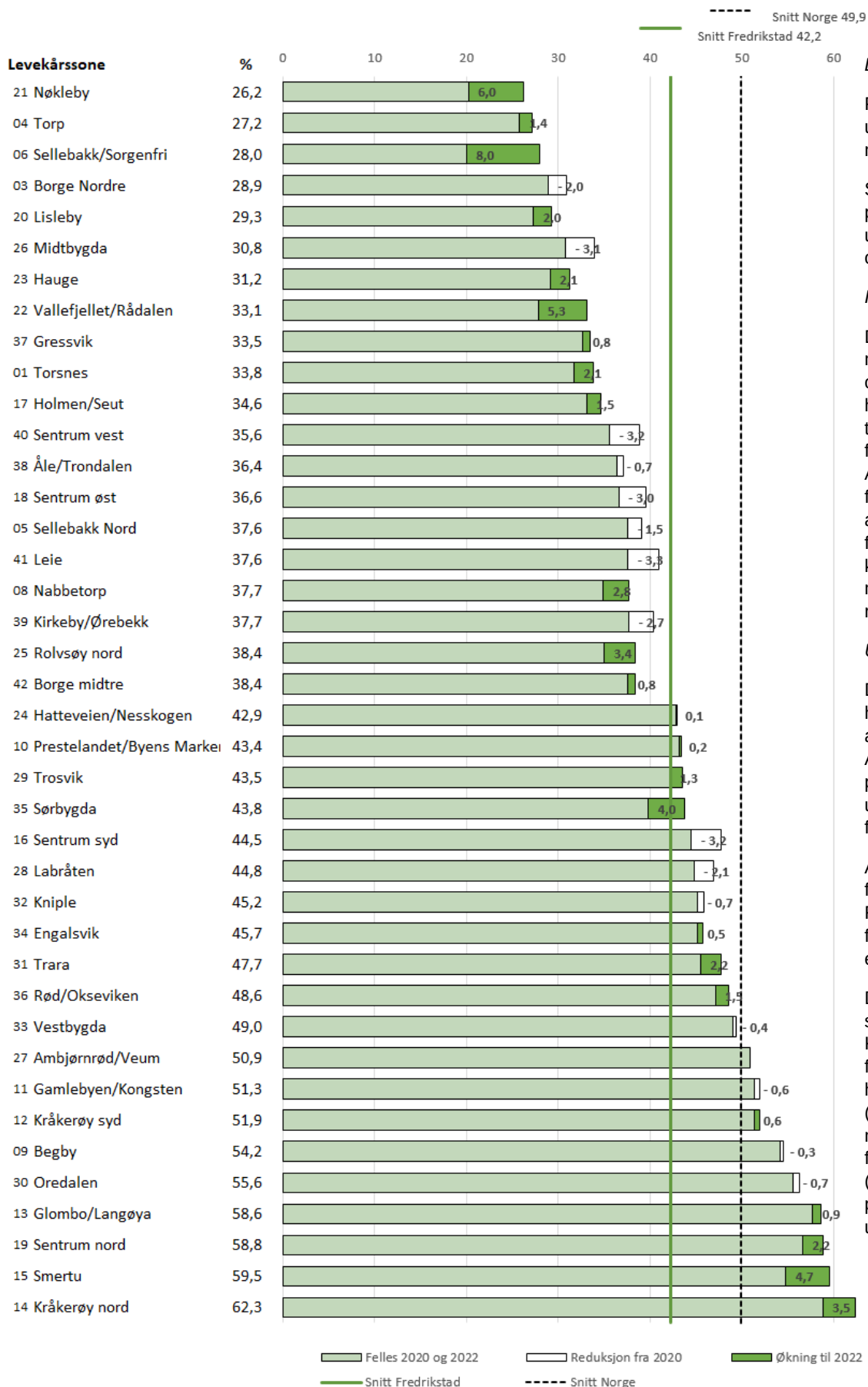
Del 1: Befolkning

LAV UTDANNING, 30-39 ÅR

Høy utdanning

HØY UTDANNING, 30-39 ÅR

Definisjon og kilde

Personer 30-39 år med høyere utdanning / Personer 30-39 år med oppgitt utdanning.

Statistikken omfatter bosatte personer og deres utdanningsnivå per 1.10.2020, se også «lav utdanning».

Indikatorens betydning

Det er klare sammenhenger mellom utdanningsnivå, levekår og helse. Utdanning påvirker helse og livskvalitet direkte, i tillegg til at det legger grunnlag for en rekke levekårsfaktorer. Aldersgruppen 30-39 år er valgt fordi dette er en viktig aldersgruppe da en stor del er foreldre til små barn, og fordi et kortere aldersspenn gir muligheter til å se endringer raskere.

Utviklingstrekk

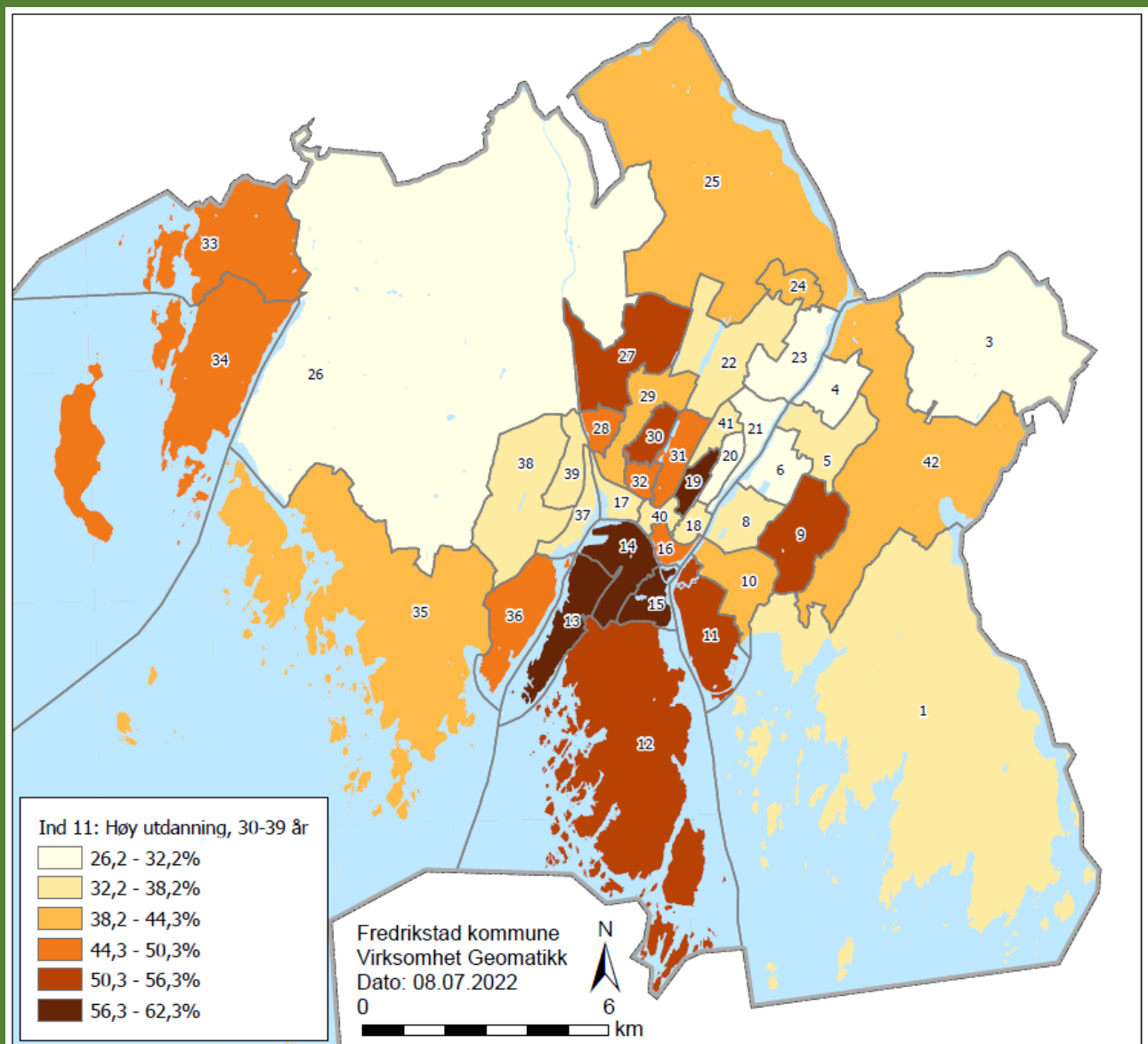
Det er 4 227 personer med høyere utdanning i denne aldersgruppen i Fredrikstad. Andelen har økt fra 41,3 til 42,2 prosent. Andelen som har høyere utdanning har også økt i landet, fra 48,9 til 49,9 prosent.

Andelen har økt i flere soner, og forskjellene mellom områdene i Fredrikstad er mindre nå enn ved forrige måling, selv om de fortsatt er store.

Den høyeste andelen finner vi, som ved forrige måling, for Kråkerøy med 62,3 prosent (opp fra 58,8 prosent). Lavest andel har Nøkleby, med 26,2 prosent (opp 6 prosentpoeng siden forrige måling). Den største økningen finner vi for Sellebakk/Sorgenfri (opp 8 prosentpoeng til 28 prosent). Dette knytter vi til utviklingen av nye boområder.

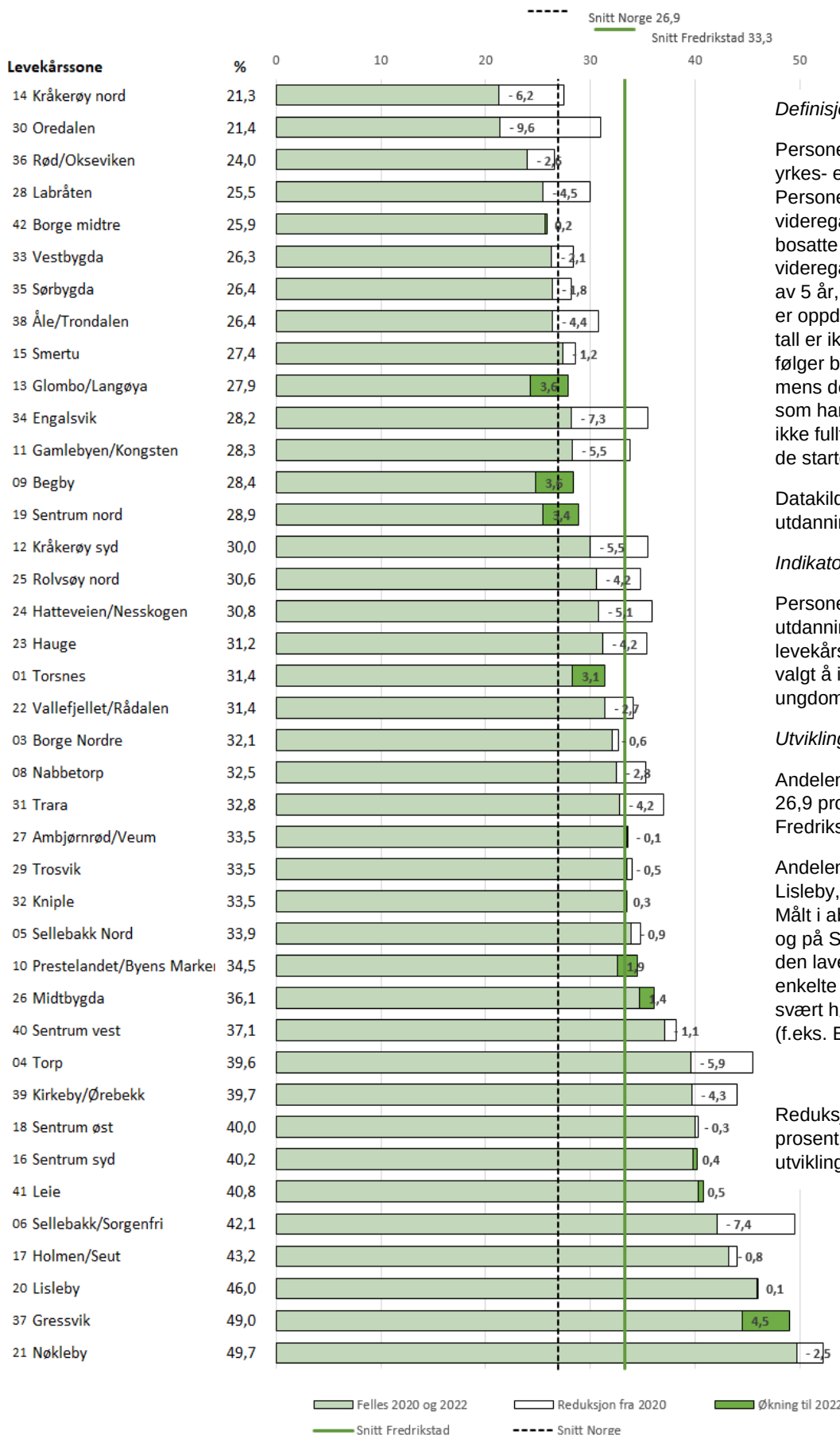
Del 1: Befolkning

HØY UTDANNING, 30-39 ÅR

Ikke oppnådd kompetanse

IKKE OPPNÅDD KOMPETANSE I LØPET AV 5 ÅR, PERSONER 21-29 ÅR

Definisjon og kilde

Personer 21-29 år som ikke har oppnådd yrkes- eller studiekompetanse i løpet av 5 år / Personer 21-29 år som begynte på videregående utdanning. Statistikken omfatter bosatte personer 21-29 år som har startet i videregående utdanning, uten å fullføre i løpet av 5 år, uavhengig av når de startet. Fullføring er oppdatert per 1. oktober 2020. Tilsvarende tall er ikke publisert av SSB. Publisert statistikk følger bestemte kull over en fem-årsperiode, mens denne indikatoren omfatter alle personer som har startet videregående opplæring og ikke fullført i løpet av fem år, uavhengig av når de startet.

Datakilder: Det sentrale folkeregister, Nasjonal utdanningsdatabase.

Indikatorens betydning

Personer som ikke har fullført videregående utdanning antas å være vel så utsatt for levekårs- og helseproblemer, som de som har valgt å ikke ta mer utdanning etter fullført ungdomsskole.

Utviklingstrekk

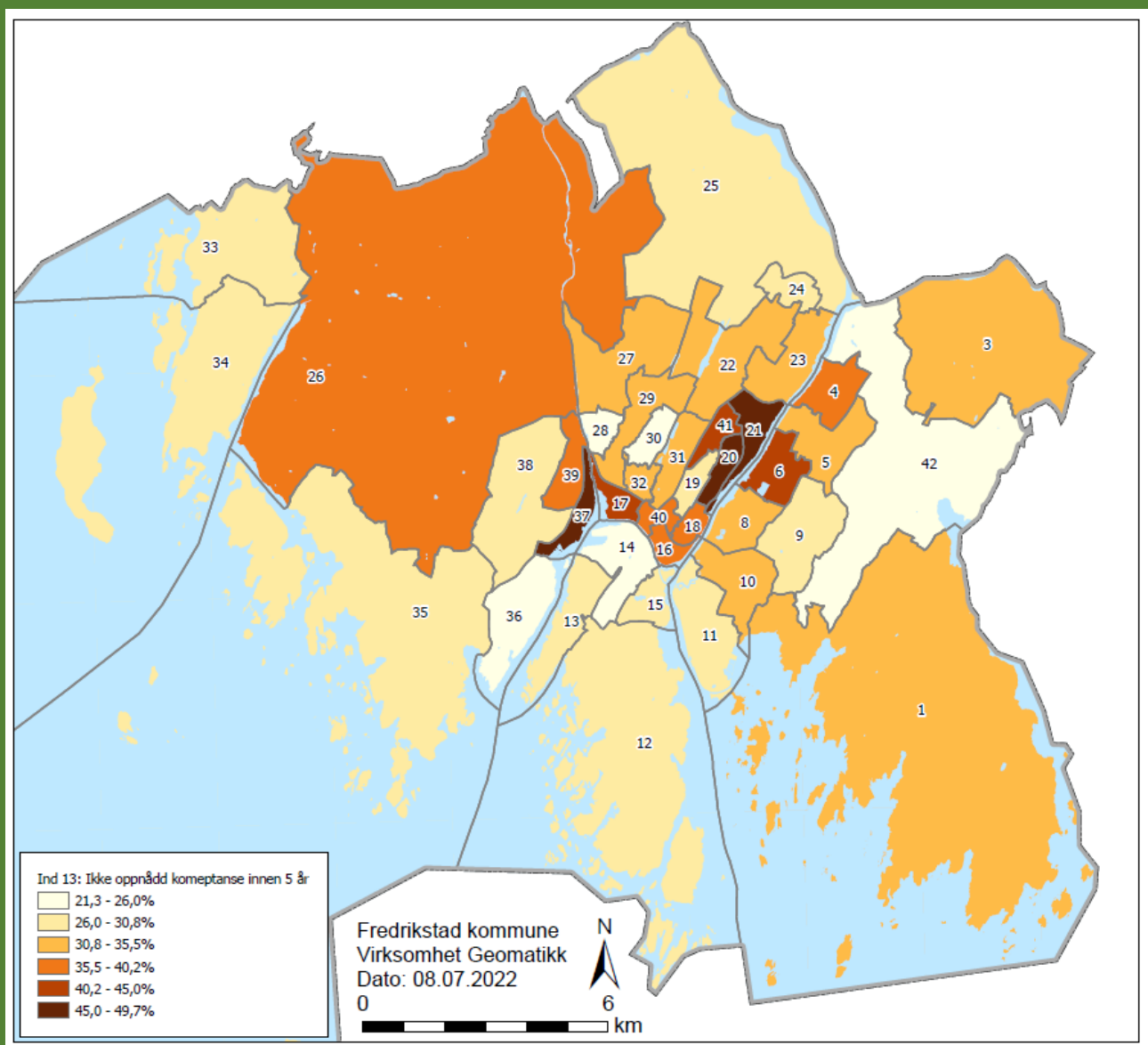
Andelen for landet har gått ned; fra 28,4 til 26,9 prosent. Andelen har også gått ned i Fredrikstad; fra 35,1 til 33,3 prosent.

Andelene er høyest for Nøkleby, Gressvik, Lisleby, Holmen/Seut og Sellebakk/Sorgenfri. Målt i absolute tall er det flest i sentrum syd og på Sellebakk/Sorgenfri. Kråkerøy nord har den laveste andelen med 21,3 prosent. I enkelte soner er den prosentvise endringen svært høy fordi de absolute tallene er små (f.eks. Engalsvik og Oredalen)

Reduksjon for Sellebakk/Sorgenfri (ned 7,4 prosentpoeng til 42,1 prosent) knytter vi til utviklingen av nye boområder.

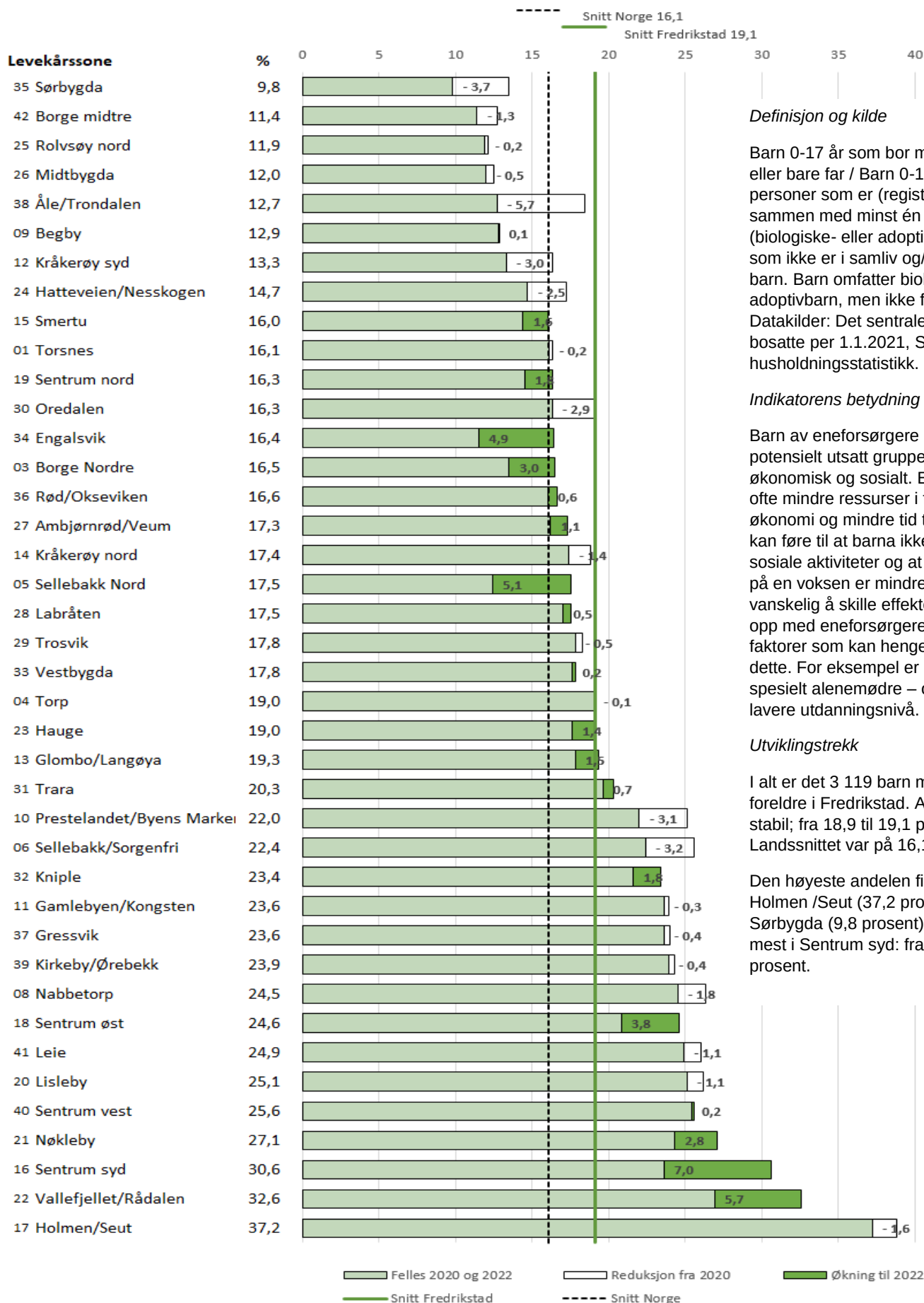
Del 1: Befolkning

IKKE OPPNÅDD KOMPETANSE

Barn med enslige foreldre

BARN 0-17 ÅR SOM BOR MED EN FORELDER

Definisjon og kilde

Barn 0-17 år som bor med bare mor eller bare far / Barn 0-17 år. Barn er personer som er (registrert) bosatt sammen med minst én av foreldrene (biologiske- eller adoptivforeldre), og som ikke er i samliv og/eller har egne barn. Barn omfatter biologiske barn og adoptivbarn, men ikke fosterbarn. Datakilder: Det sentrale folkeregister – bosatte per 1.1.2021, SSB – familie- og husholdningsstatistikk.

Indikatorens betydning

Barn av eneforsørgere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt. Eneforsørgere har ofte mindre ressurser i form av dårligere økonomi og mindre tid til barna. Dette kan føre til at barna ikke kan delta i sosiale aktiviteter og at tiden med tilgang på en voksen er mindre. Det kan være vanskelig å skille effekten av det å vokse opp med eneforsørgere fra andre faktorer som kan henge sammen med dette. For eksempel er eneforsørgere – spesielt alenemødre – ofte unge og har lavere utdanningsnivå.

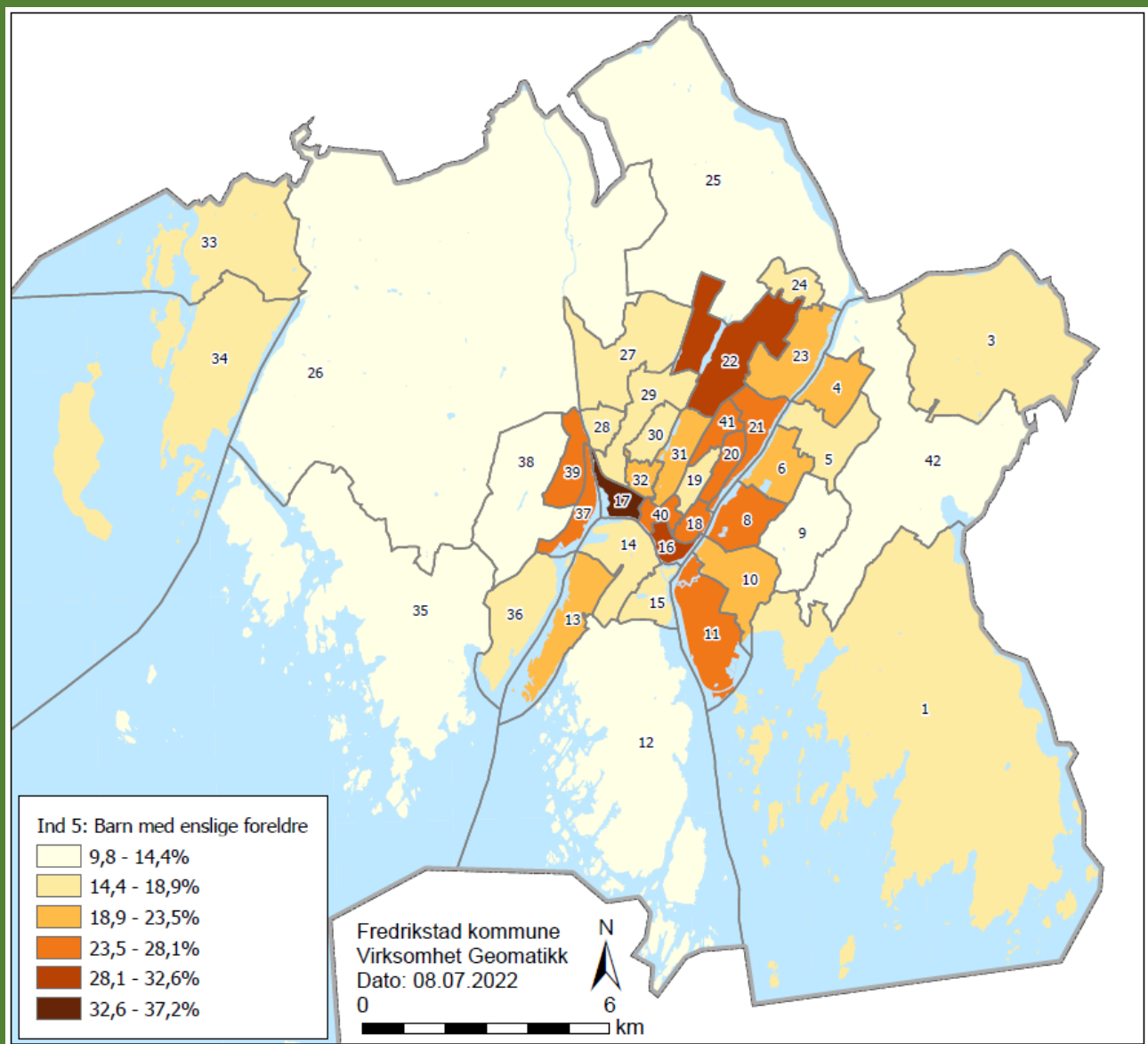
Utviklingstrekk

I alt er det 3 119 barn med enslige foreldre i Fredrikstad. Andelen er relativt stabil; fra 18,9 til 19,1 prosent. Landssnittet var på 16,1 prosent.

Den høyeste andelen finner vi for Holmen /Seut (37,2 prosent) og lavest i Sørbygda (9,8 prosent). Andelen har økt mest i Sentrum syd: fra 23,6 til 30,6 prosent.

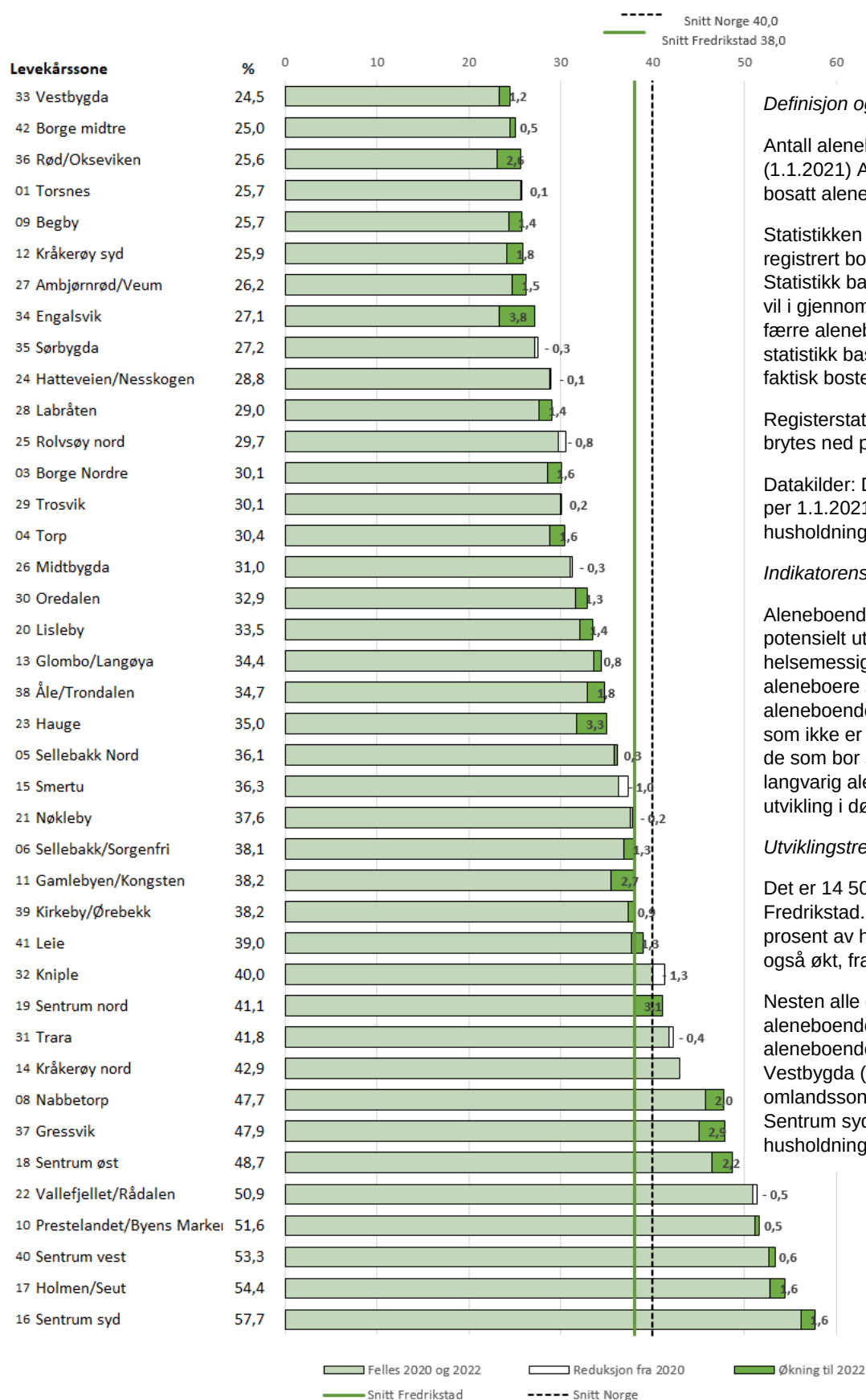
Del 1: Befolkning

BARN MED ENSLIGE FORELDRE

Antall aleneboende

ANDEL AV PRIVATHUSHOLDNINGER

Definisjon og kilde

Antall aleneboende / Alle privathusholdninger (1.1.2021) Aleneboere er personer som er bosatt alene i en privathusholdning.

Statistikken er laget ut fra hvor personene var registrert bosatt 1. januar (formelt bosted). Statistikk basert på register og formelt bosted, vil i gjennomsnitt gi noe større husholdninger, færre aleneboende og færre samboerpar enn statistikk basert på intervjuundersøkelser og faktisk bosted.

Registerstatistikk har den fordelen at den kan brytes ned på lavt geografisk nivå.

Datakilder: Det sentrale folkeregister – bosatte per 1.1.2021, Matrikkelen, SSB – familie- og husholdningsstatistikk.

Indikatorens betydning

Aleneboende (som gruppe) antas å være en potensielt utsatt gruppe økonomisk, helsemessig og sosialt. Det er en høyere andel aleneboere som sliter med psykiske plager, og aleneboende er oftere uførepensjonert enn de som ikke er aleneboende. Sammenlignet med de som bor sammen med noen, har de som er langvarig aleneboende hatt en mer uheldig utvikling i dødelighet.

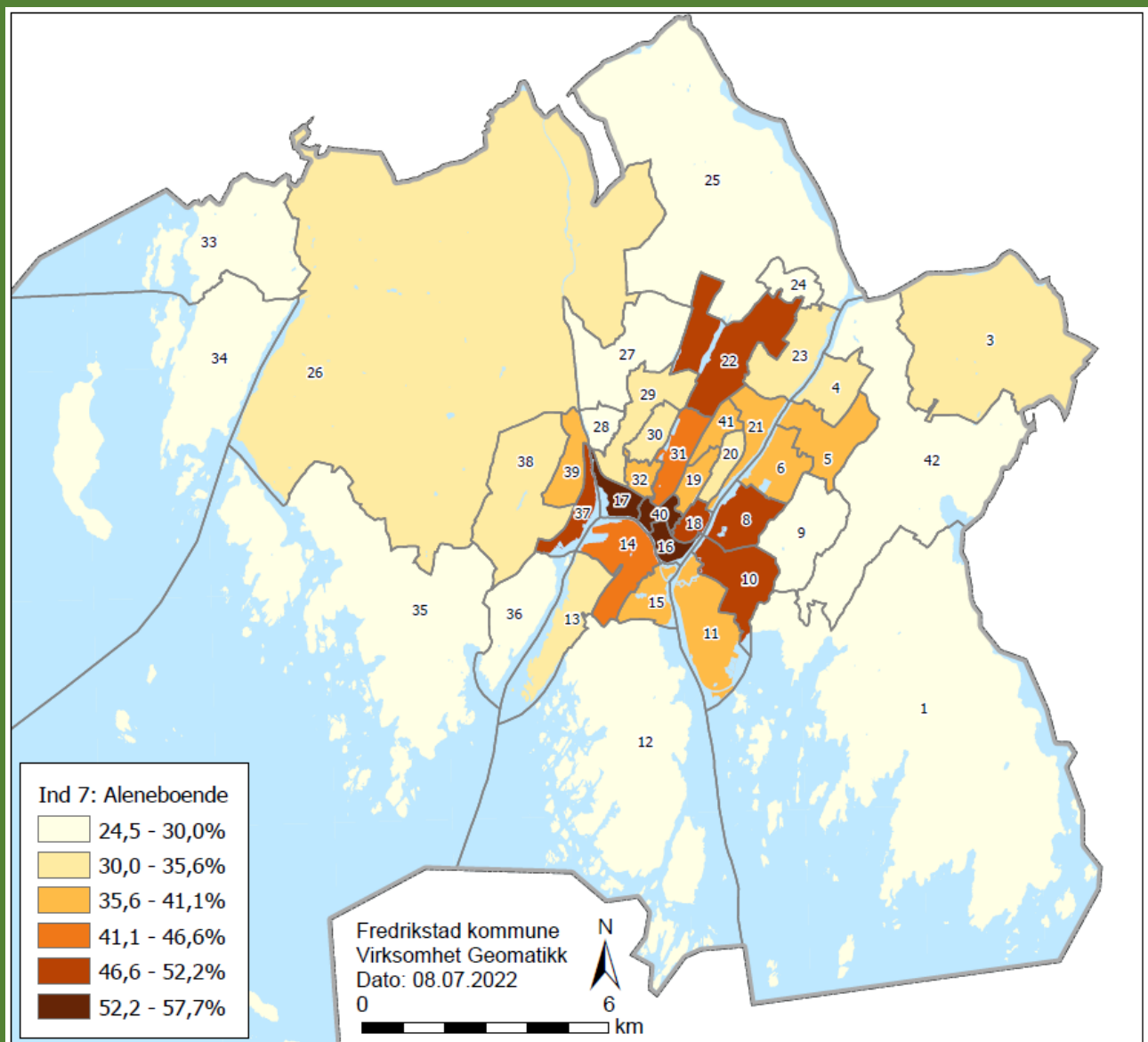
Utviklingstrekk

Det er 14 503 registrerte aleneboere i Fredrikstad. Andelen har økt fra 36,7 til 38 prosent av husholdningene. Landssnittet har også økt, fra 38,9 til 40 prosent.

Nesten alle områder har fått økt andel aleneboende. Den laveste andelen aleneboende husholdninger finner vi på Vestbygda (24,5 prosent), og i øvrige omlandssoner. Som ved tidligere år ganger har Sentrum syd høyest andel aleneboende husholdninger; 57,7 prosent.

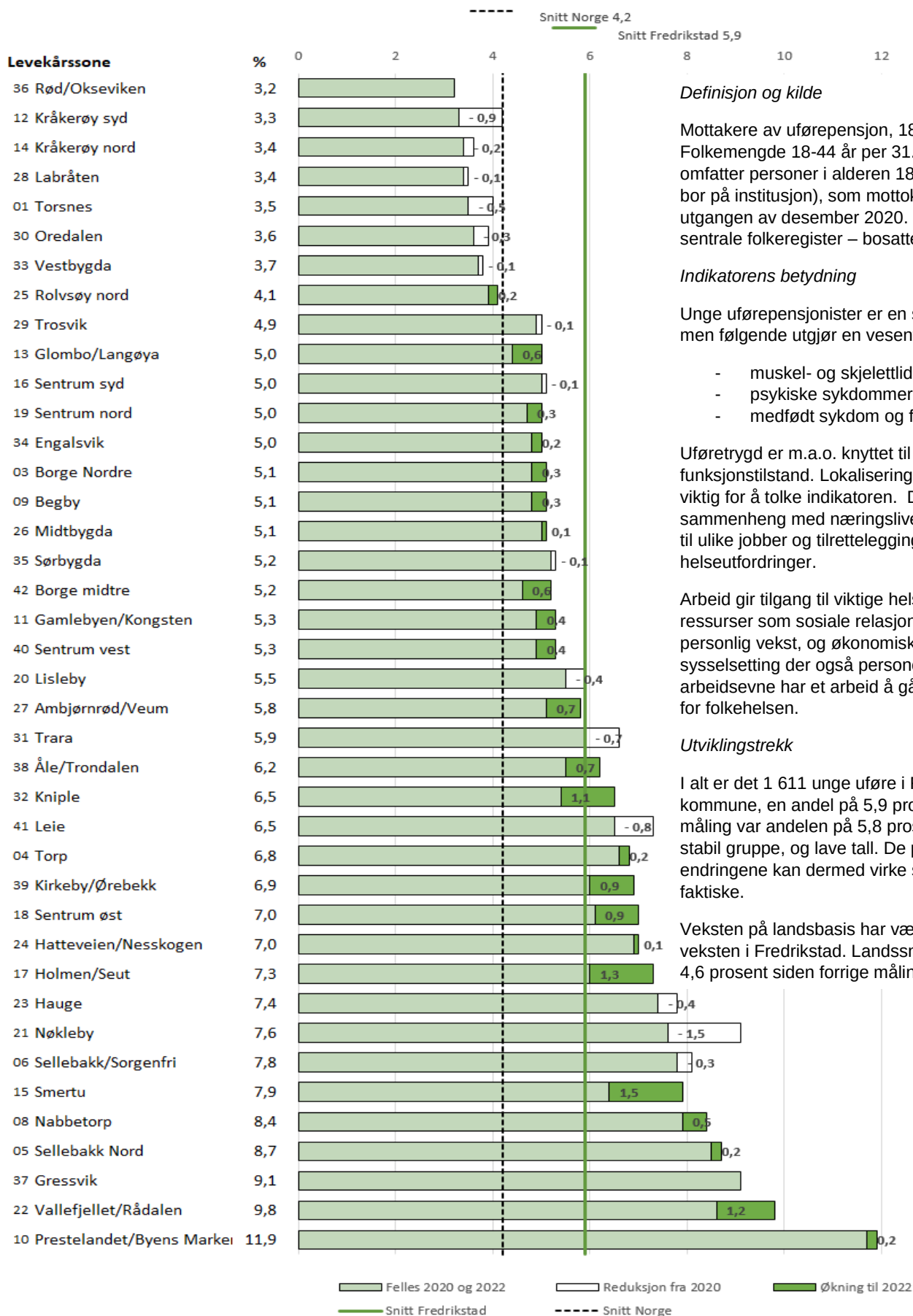
Del 1: Befolkning

ANTALL ALENEBOERE

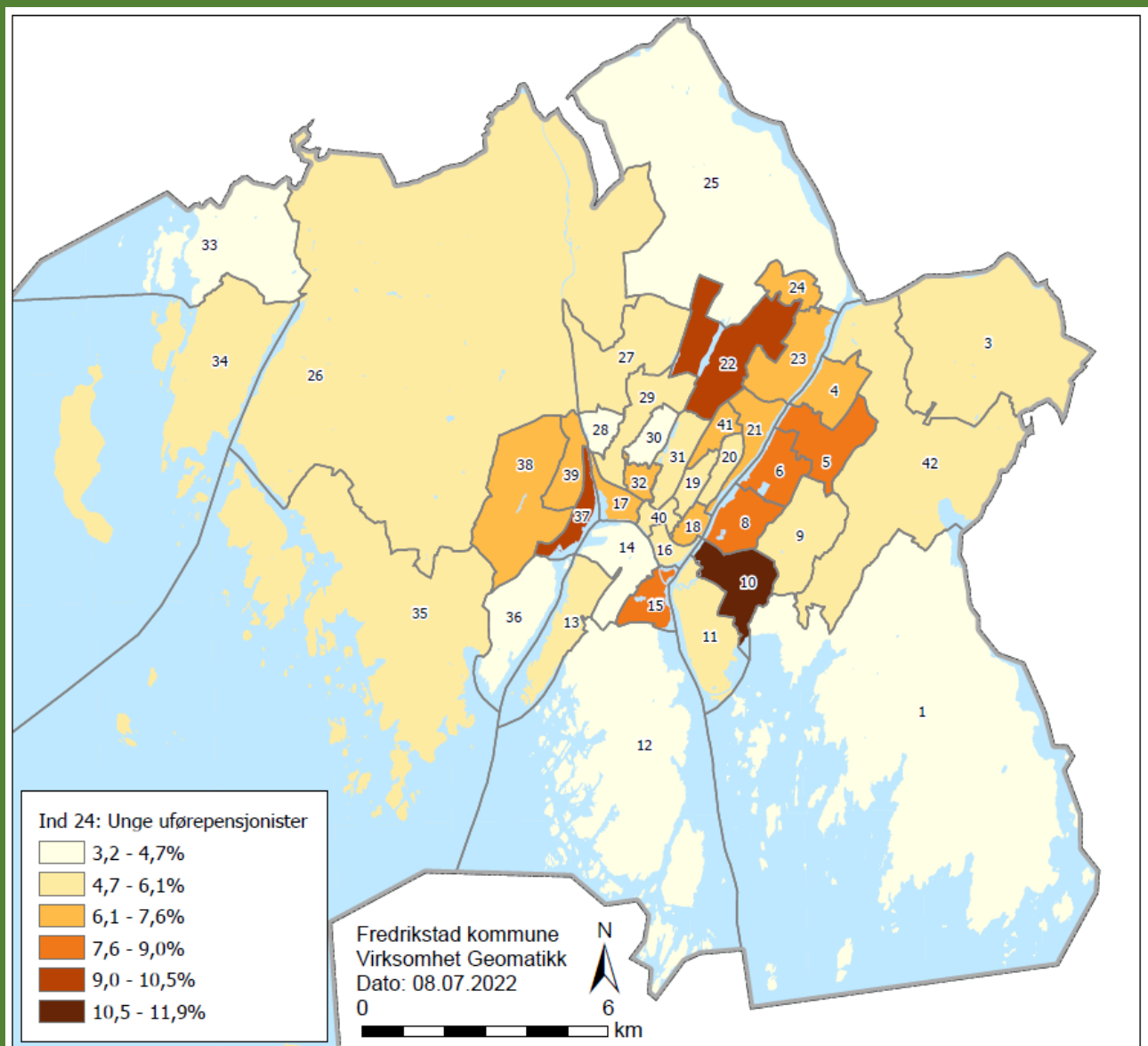
Unge uførepensjonister

18-44 ÅR

Del 1: Befolkning

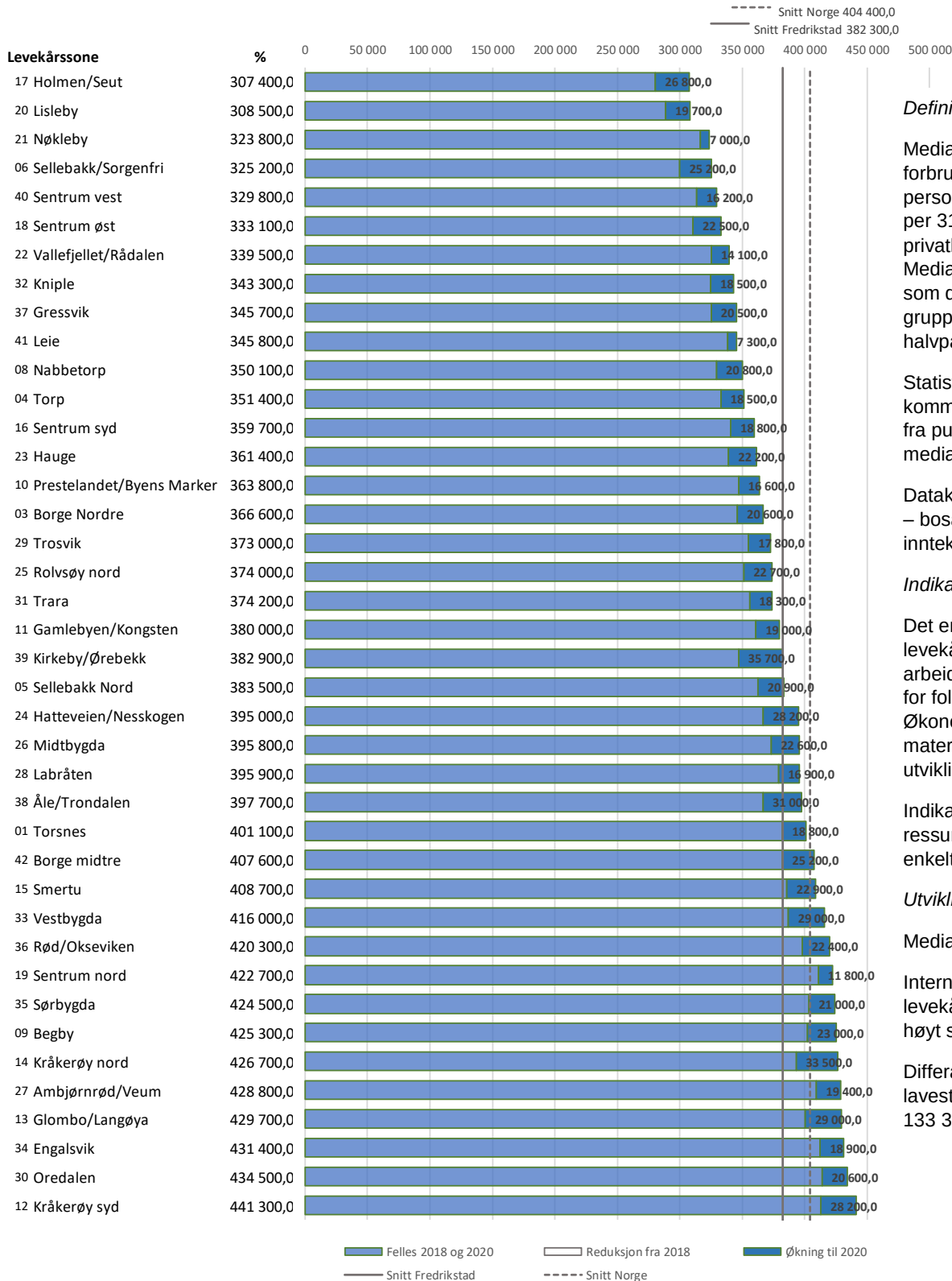
UNGE UFØREPENSJONISTER

Del 2. Økonomi

Medianinntekt etter skatt

INNTEKT ETTER SKATT PER FORBRUKSENHET

Definisjon og kilde

Medianinntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for alle personer faktisk bosatt i kommunen per 31.12.2020, og tilhørende privathusholdninger. Medianinntekten er den inntekten som deler befolkningen i to like grupper; halvparten tjener mer, halvparten tjener mindre.

Statistikken bruker kommunemedian, og avviker derfor fra publiserte tall som bruker samlet median for hele landet.

Datakilde: Det sentrale folkeregister – bosatte per 31.12.2020, SSB – inntektsstatistikk.

Indikatorens betydning

Det er godt dokumentert at levekårsindikatorene utdanning, arbeid og økonomi, er avgjørende for folks helse og livskvalitet. Økonomi gir muligheter, både materielle og i form av tilgang til utvikling og opplevelser.

Indikatoren sier noe om ressurstilgangen hos enkeltpersoner og i nærmiljøet.

Utviklingstrekk

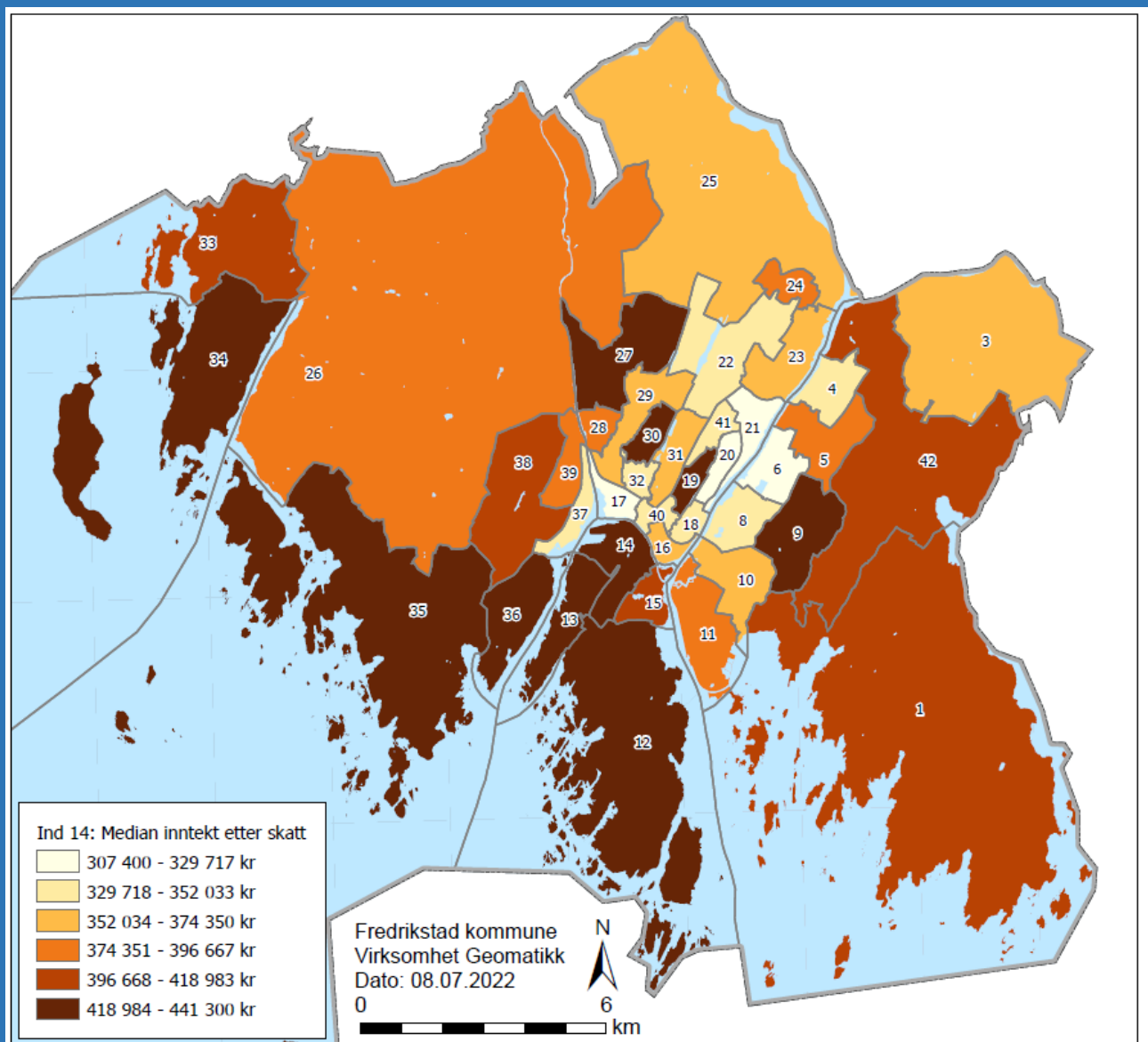
Medianinntekt har økt i alle soner.

Internt er det de samme levekårssonene som scorer lavt og høyt som for tidligere målinger

Differansen mellom høyeste og laveste medianinntekt har økt fra 133 300 til 133 900.

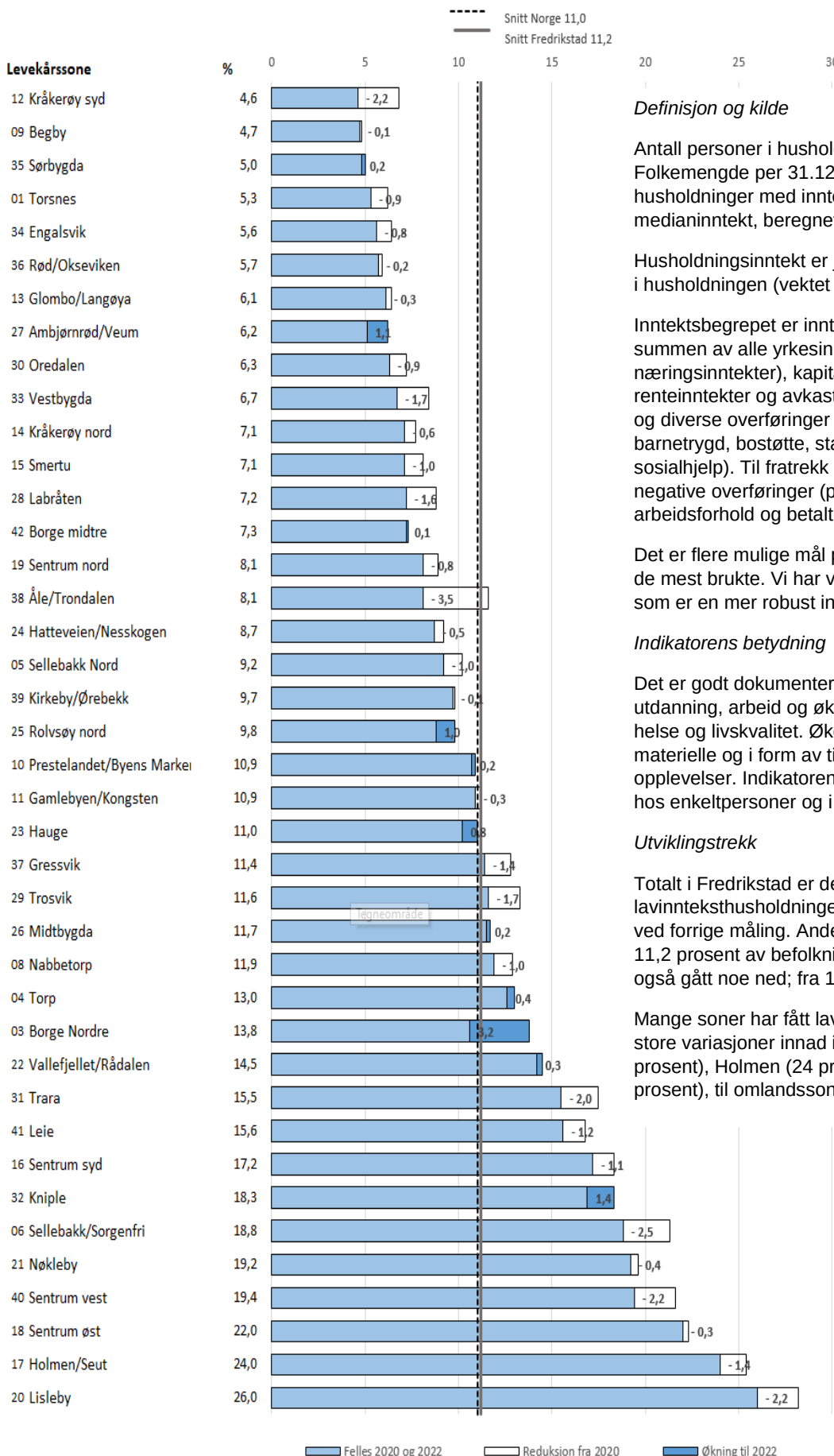
Del 2: Økonomi

MEDIANINNTÉKT ETTER SKATT

Personer i lavinntektshusholdninger

EU-60

Definisjon og kilde

Antall personer i husholdninger med lavinntekt, EU-60 / Folkemengde per 31.12.2020. Personer som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av kommunens medianinntekt, beregnet etter EU-skala.

Husholdningsinntekt er justert for antall voksne og barn i husholdningen (vektet etter EU-skala.)

Inntektsbegrepet er inntekt etter skatt. Dette omfatter summen av alle yrkesinntekter (lønn- og næringsinntekter), kapitalinntekter (blant annet renteinntekter og avkastning på diverse verdipapirer) og diverse overføringer (for eksempel ulike pensjoner, barnetrygd, bostøtte, statlig kontantstøtte2 og sosialhjelp). Til fratrekk kommer utlignet skatt og negative overføringer (pensjonspremier i arbeidsforhold og betalt barnebidrag).

Det er flere mulige mål på lavinntekt, EU50 og EU60 er de mest brukte. Vi har valgt å bruke indikatoren EU60, som er en mer robust indikator enn EU50.

Indikatorens betydning

Det er godt dokumentert at levekårsindikatorne utdanning, arbeid og økonomi, er avgjørende for folks helse og livskvalitet. Økonomi gir muligheter, både materielle og i form av tilgang til utvikling og opplevelser. Indikatoren sier noe om ressurstilgangen hos enkeltpersoner og i nærmiljøet.

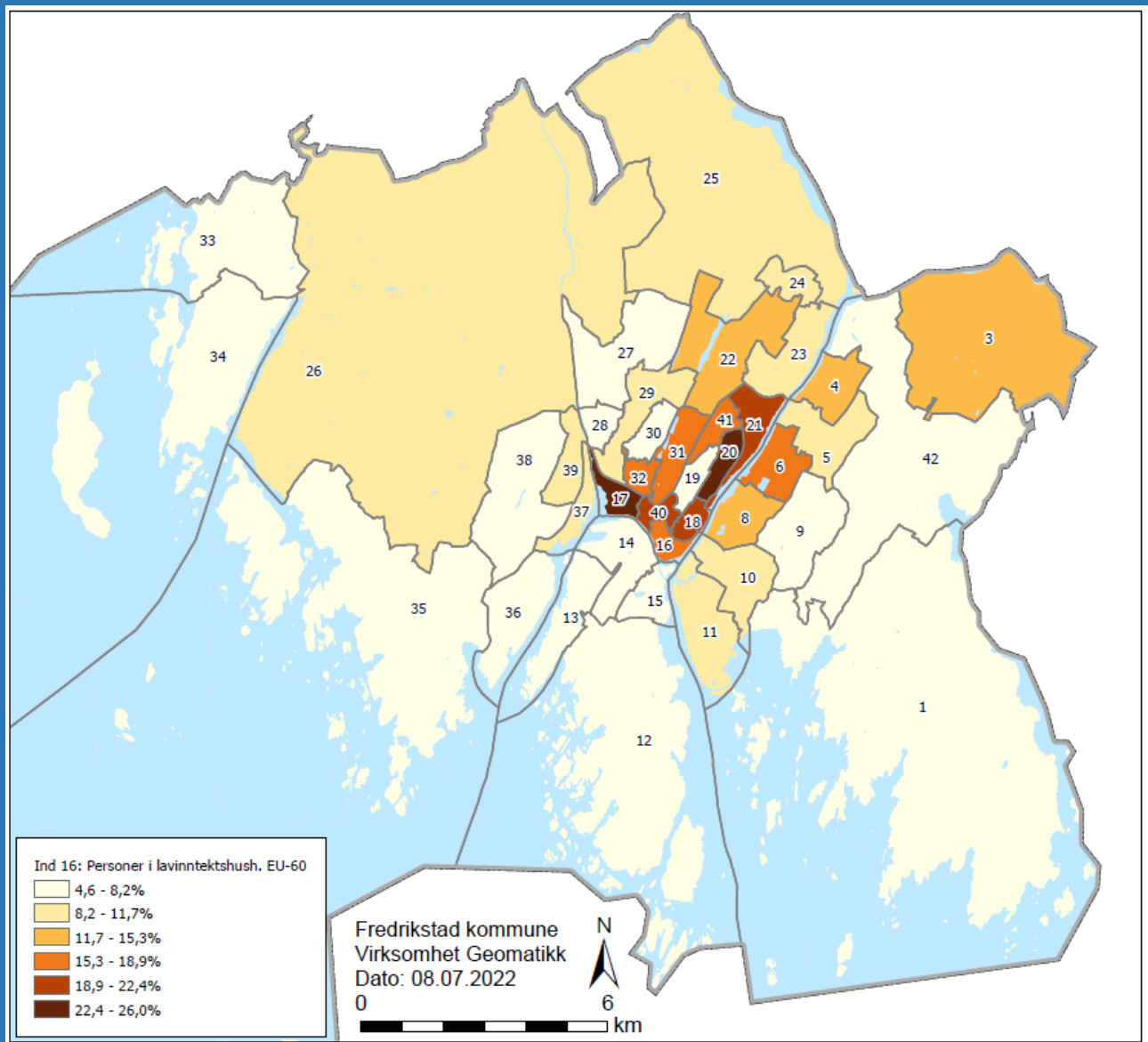
Utviklingstrekk

Totalt i Fredrikstad er det nå 9 356 personer i lavinntektshusholdninger. Det er nesten 50 færre enn ved forrige måling. Andelen har gått ned fra 11,9 til 11,2 prosent av befolkningen. Andelen for landet har også gått noe ned; fra 11,2 til 11 prosent.

Mange soner har fått lavere andeler, men det er fortsatt store variasjoner innad i kommunen; fra Lisleby (26 prosent), Holmen (24 prosent), sentrum Øst (22 prosent), til omlandssoner med 5-6 prosent.

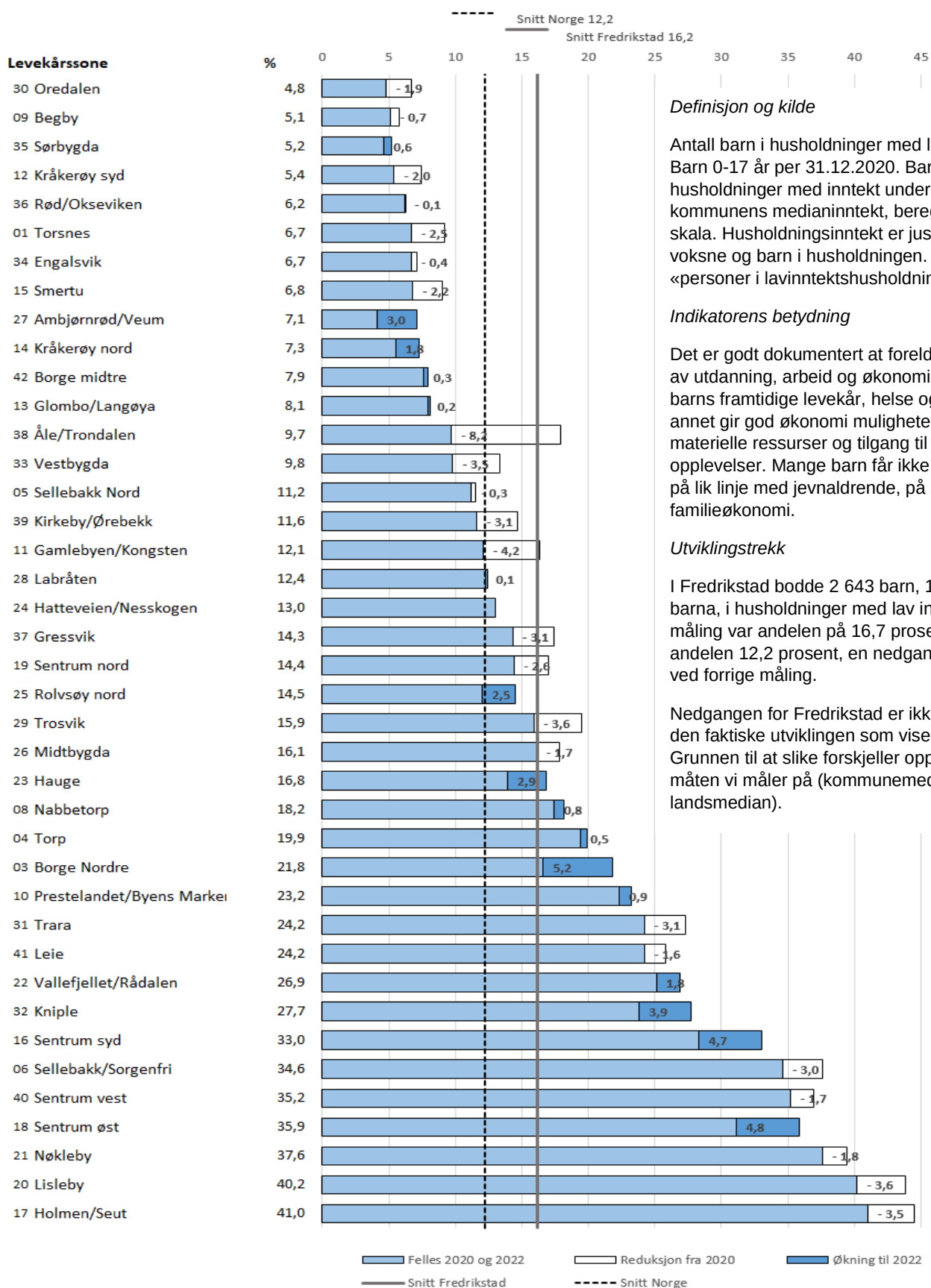
Del 2: Økonomi

PERSONER I LAVINNTEKTSHUSHOLDNINGER

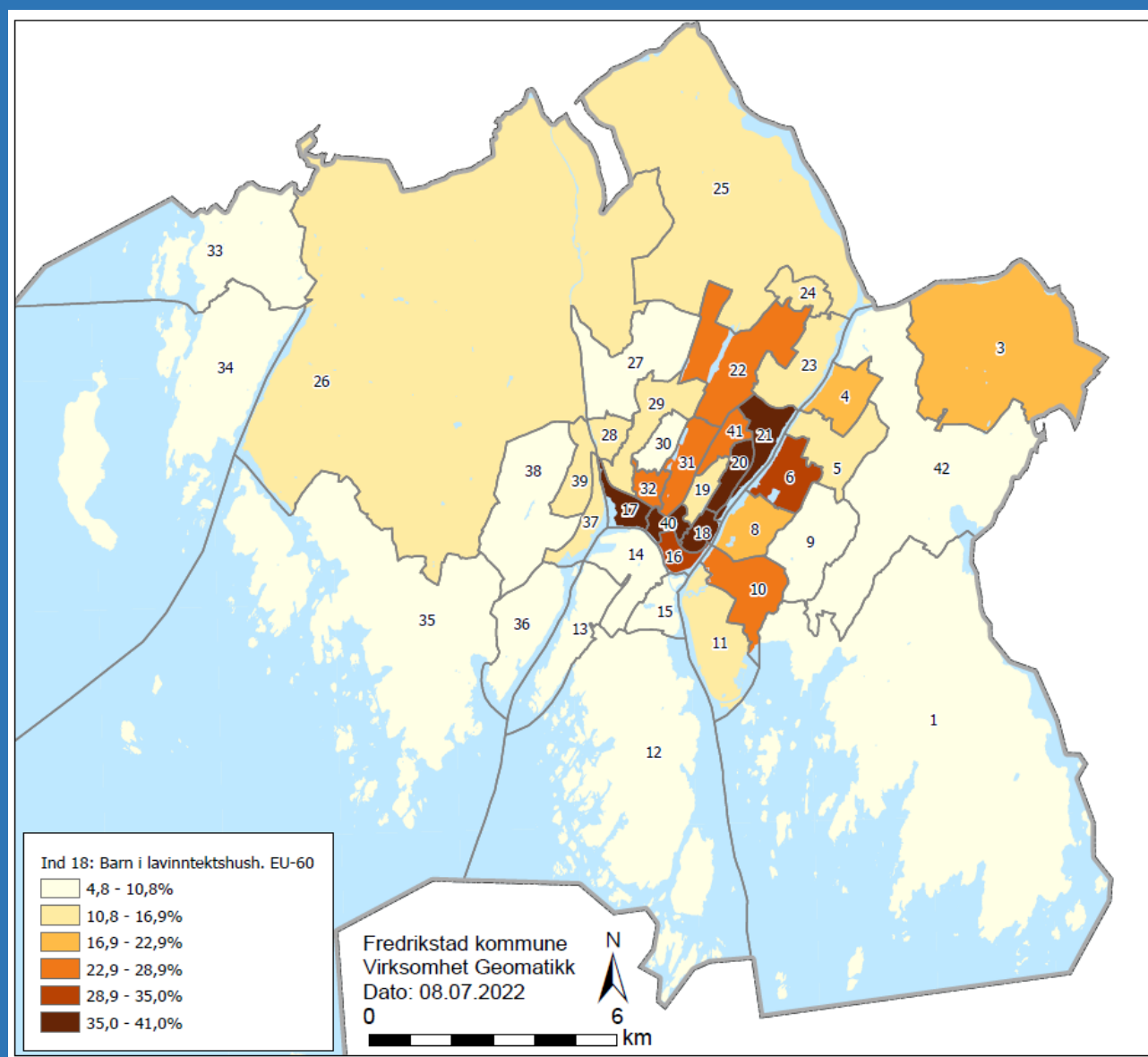
Barn i lavinntektshusholdninger

EU-60

Del 2: Økonomi

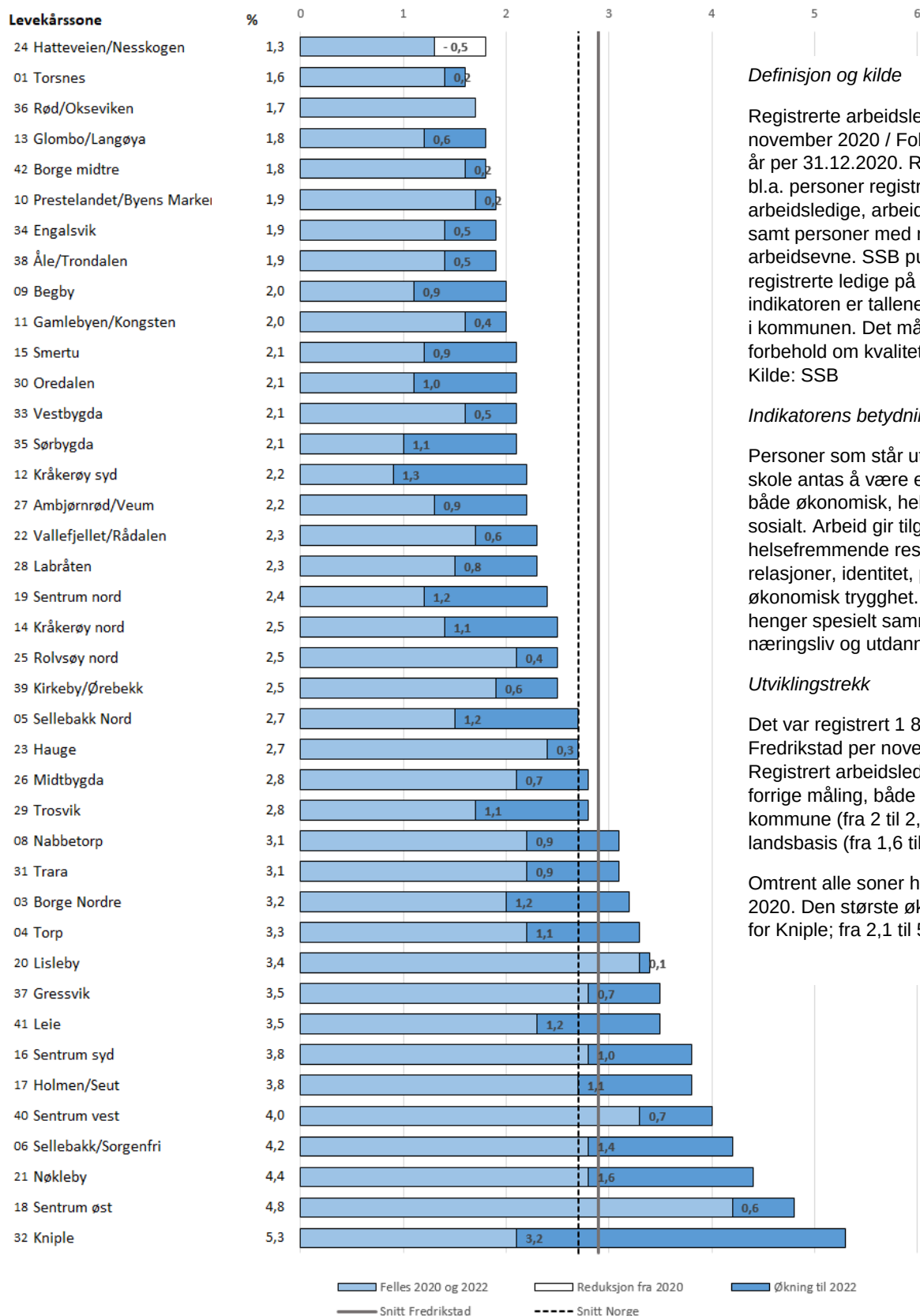
BARN I LAVINNTEKTSHUSHOLDNINGER, EU-60

Registrert arbeidsledighet

15-74 ÅR

Levekårssone

Definisjon og kilde

Registrerte arbeidsledige 15-74 år per november 2020 / Folkemengde 15-74 år per 31.12.2020. Registeret omfatter bl.a. personer registrerte som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak, samt personer med nedsatt arbeidsevne. SSB publiserer ikke registrerte ledige på grunnkrets nivå. I indikatoren er tallene aggregert til soner i kommunen. Det må likevel tas forbehold om kvaliteten på små tall. Kilde: SSB

Indikatorens betydning

Personer som står utenfor arbeidsliv og skole antas å være en utsatt gruppe, både økonomisk, helsemessig og sosialt. Arbeid gir tilgang til viktige helsefremmende ressurser som sosiale relasjoner, identitet, personlig vekst, og økonomisk trygghet. Denne indikatoren henger spesielt sammen med næringsliv og utdanningsnivå.

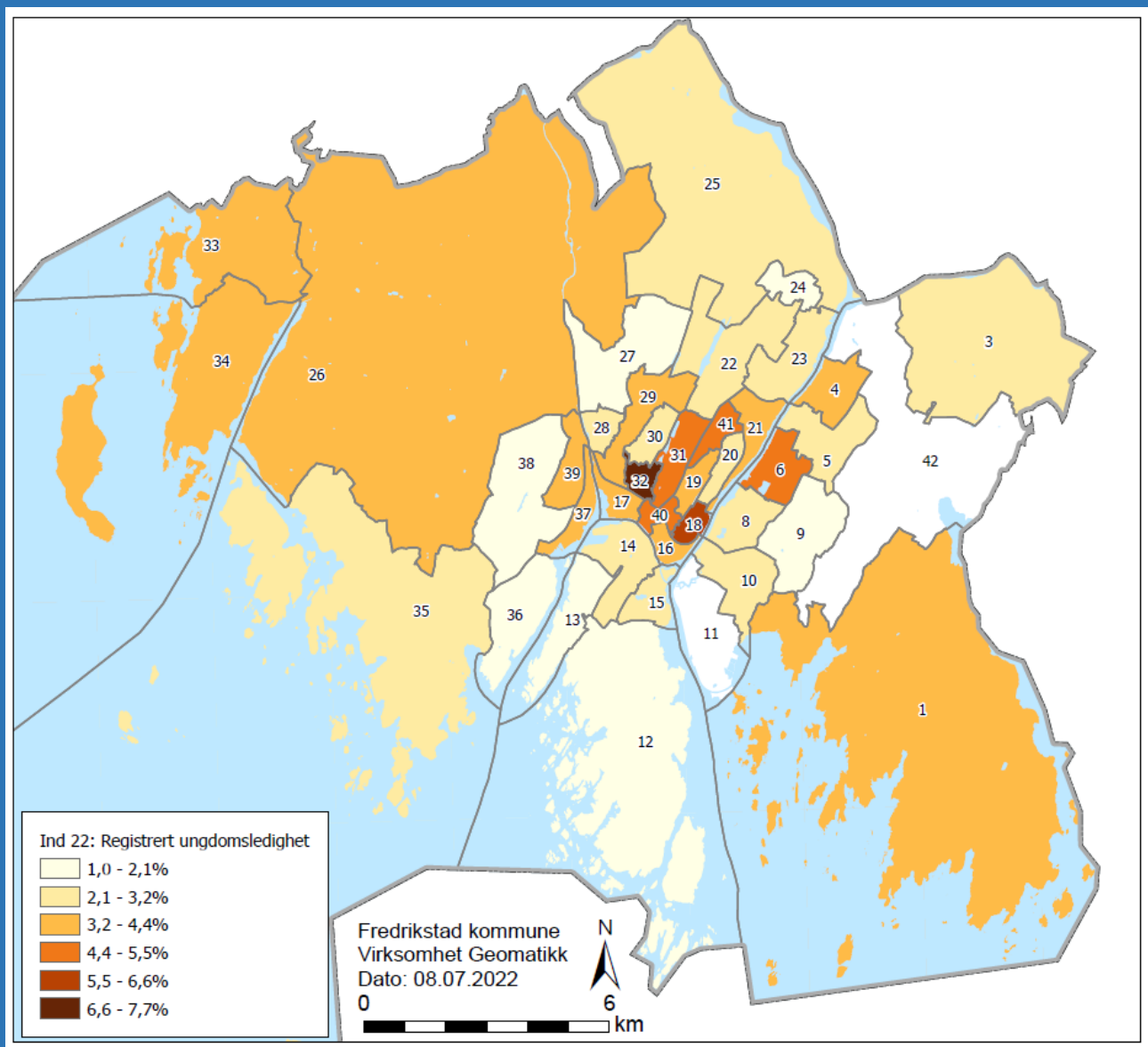
Utviklingstrekk

Det var registrert 1 843 arbeidsledige i Fredrikstad per november 2020. Registrert arbeidsledighet har økt siden forrige måling, både i Fredrikstad kommune (fra 2 til 2,9 prosent) og på landsbasis (fra 1,6 til 2,7).

Omtrent alle soner har fått økt ledighet i 2020. Den største økningen har vært for Kniple; fra 2,1 til 5,3 prosent.

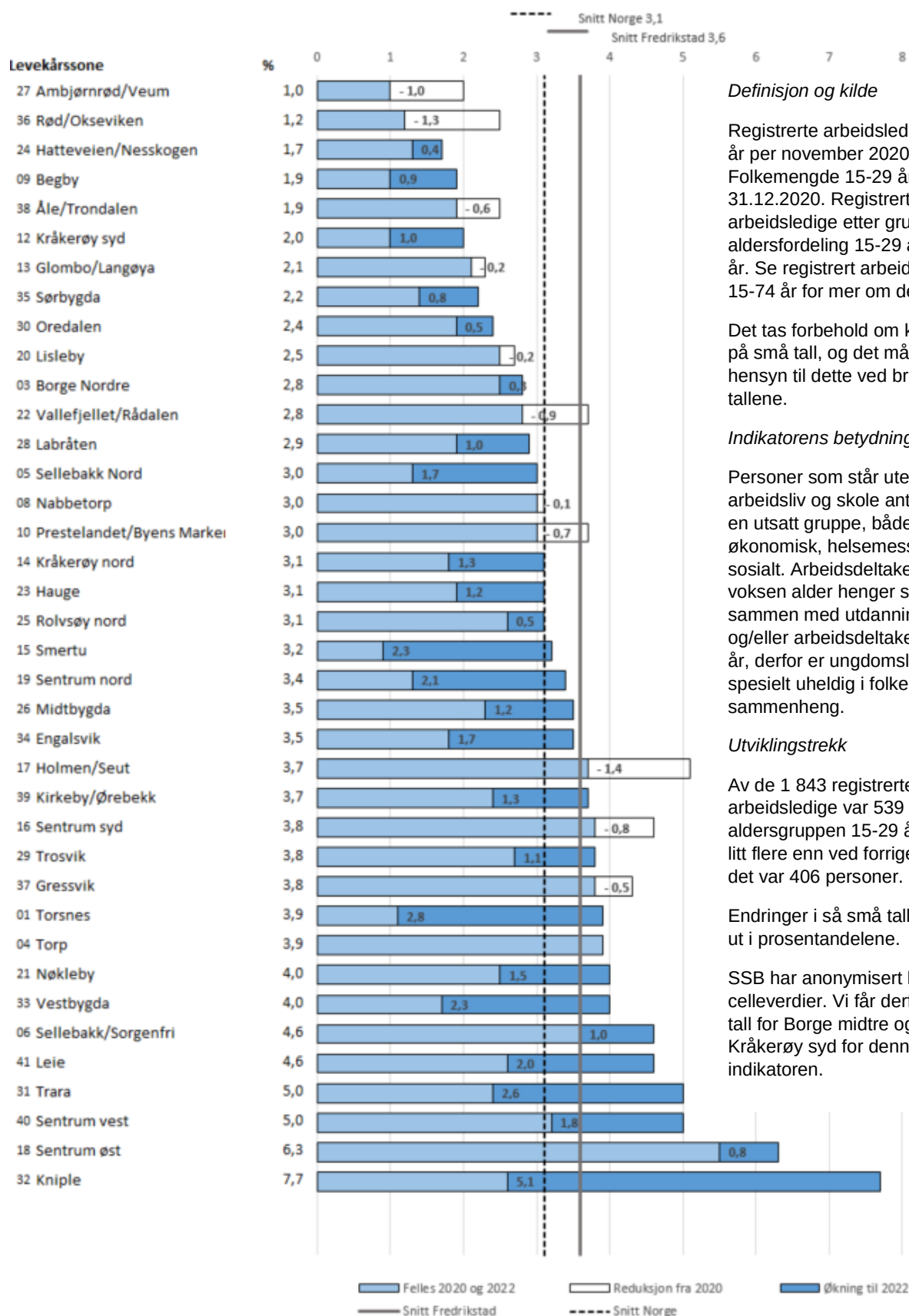
Del 2: Økonomi

REGISTRERT ARBEIDSLEDIGHET, 15-74 ÅR

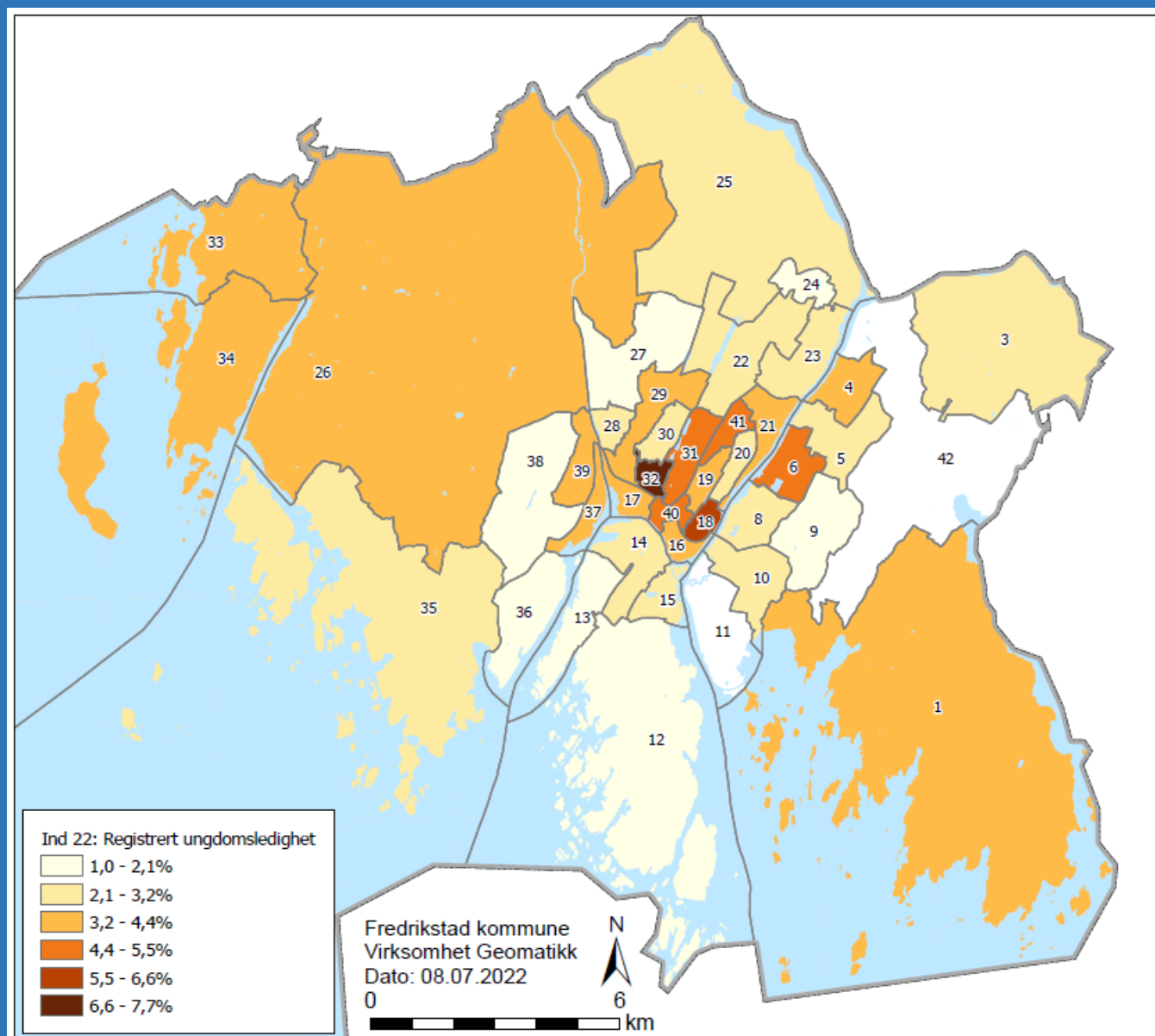
Registrert ungdomsledighet

15-29 ÅR

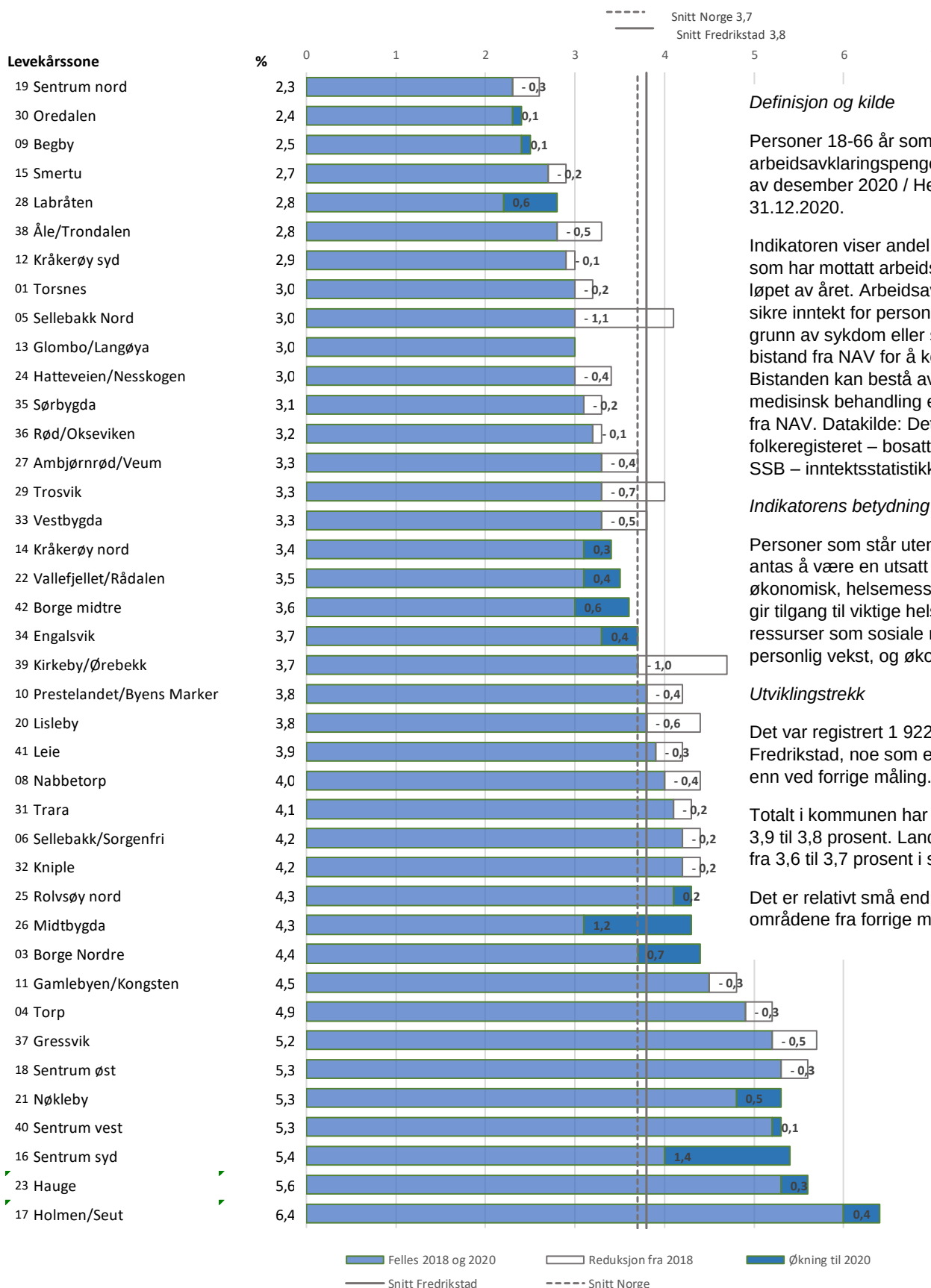
Del 2: Økonomi

REGISTRERT UNGDOMSLEDIGHET, 15-29 ÅR

Mottakere av AAP

18-66 ÅR

Definisjon og kilde

Personer 18-66 år som mottar arbeidsavklaringspenger (AAP) per utgangen av desember 2020 / Hele befolkningen per 31.12.2020.

Indikatoren viser andel personer 18-66 år som har mottatt arbeidsavklaringspenger i løpet av året. Arbeidsavklaringspenger skal sikre inntekt for personer som i perioder på grunn av sykdom eller skade har behov for bistand fra NAV for å komme i arbeid. Bistanden kan bestå av arbeidsrettede tiltak, medisinsk behandling eller annen oppfølging fra NAV. Datakilde: Det sentrale folkeregisteret – bosatte per 31.12.2020, SSB – inntektsstatistikk.

Indikatorens betydning

Personer som står utenfor arbeidsliv og skole antas å være en utsatt gruppe, både økonomisk, helsemessig og sosialt. Arbeid gir tilgang til viktige helsefremmende ressurser som sosiale relasjoner, identitet, personlig vekst, og økonomisk trygghet.

Utviklingstrekk

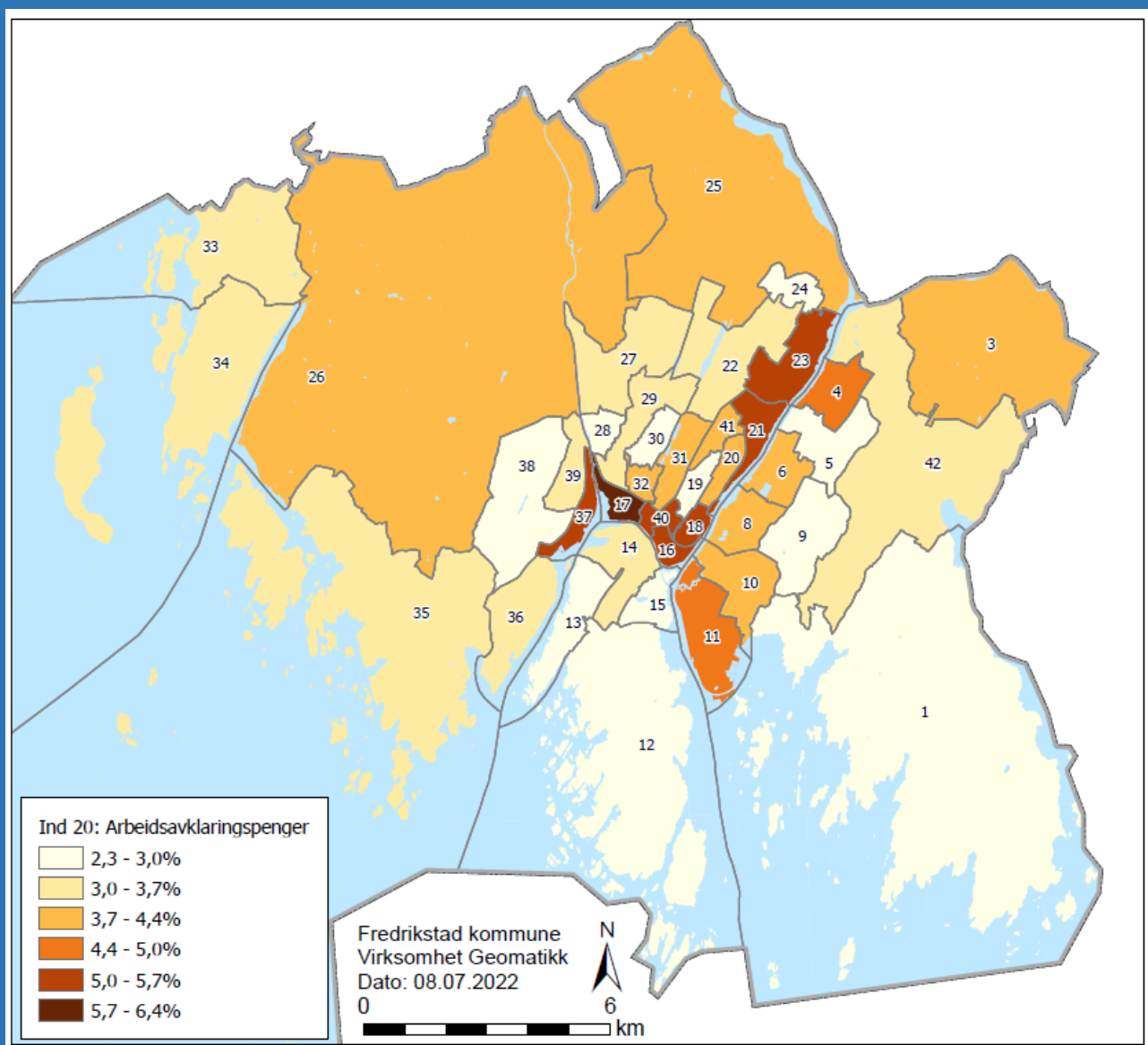
Det var registrert 1 922 mottakere av AAP i Fredrikstad, noe som er 10 personer færre enn ved forrige måling.

Totalt i kommunen har andelen gått ned fra 3,9 til 3,8 prosent. Landsnittet har gått ned fra 3,6 til 3,7 prosent i samme periode.

Det er relativt små endringer mellom områdene fra forrige måling.

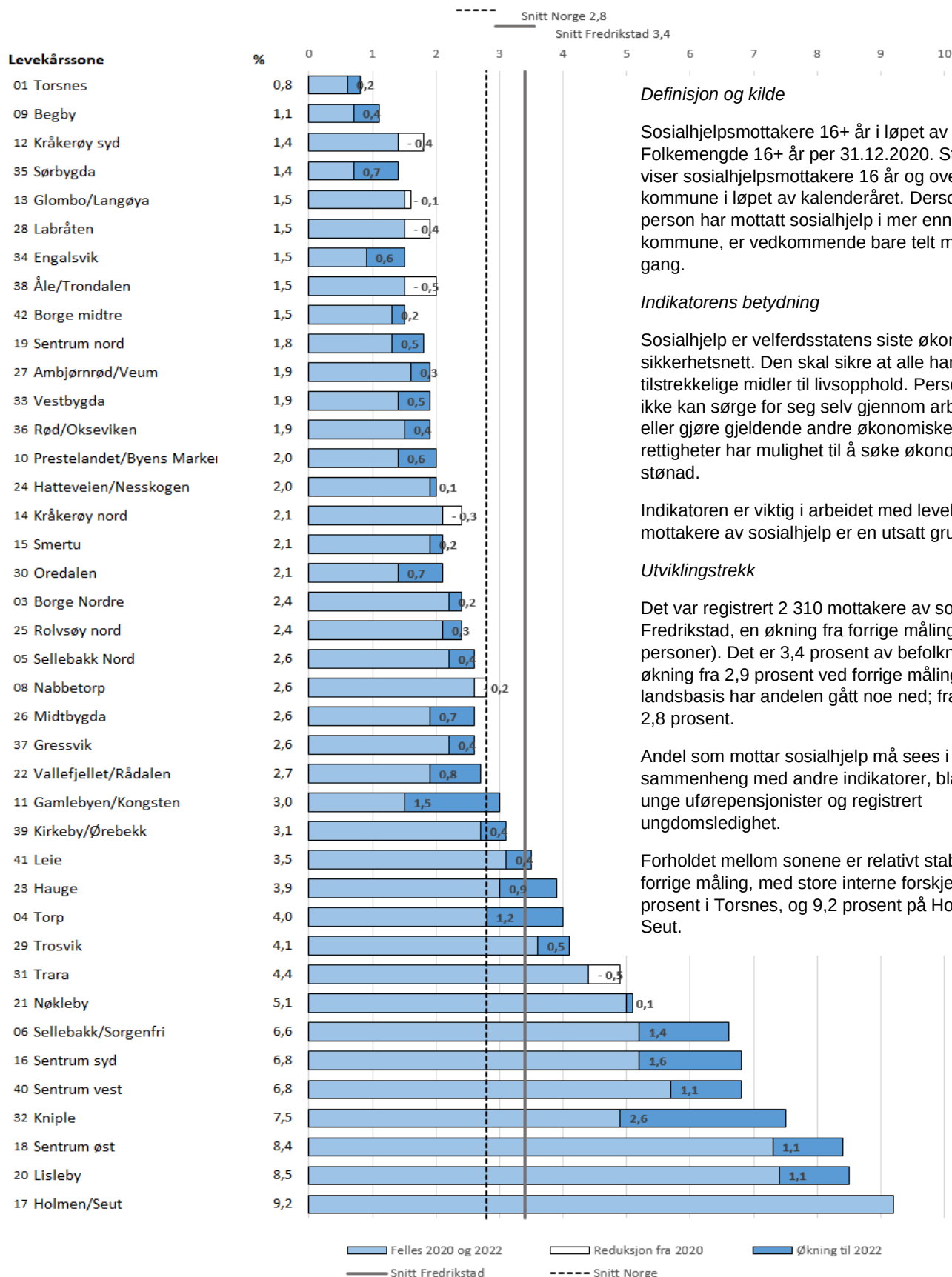
Del 2: Økonomi

MOTTAKERE AV AAP, 18-66 ÅR

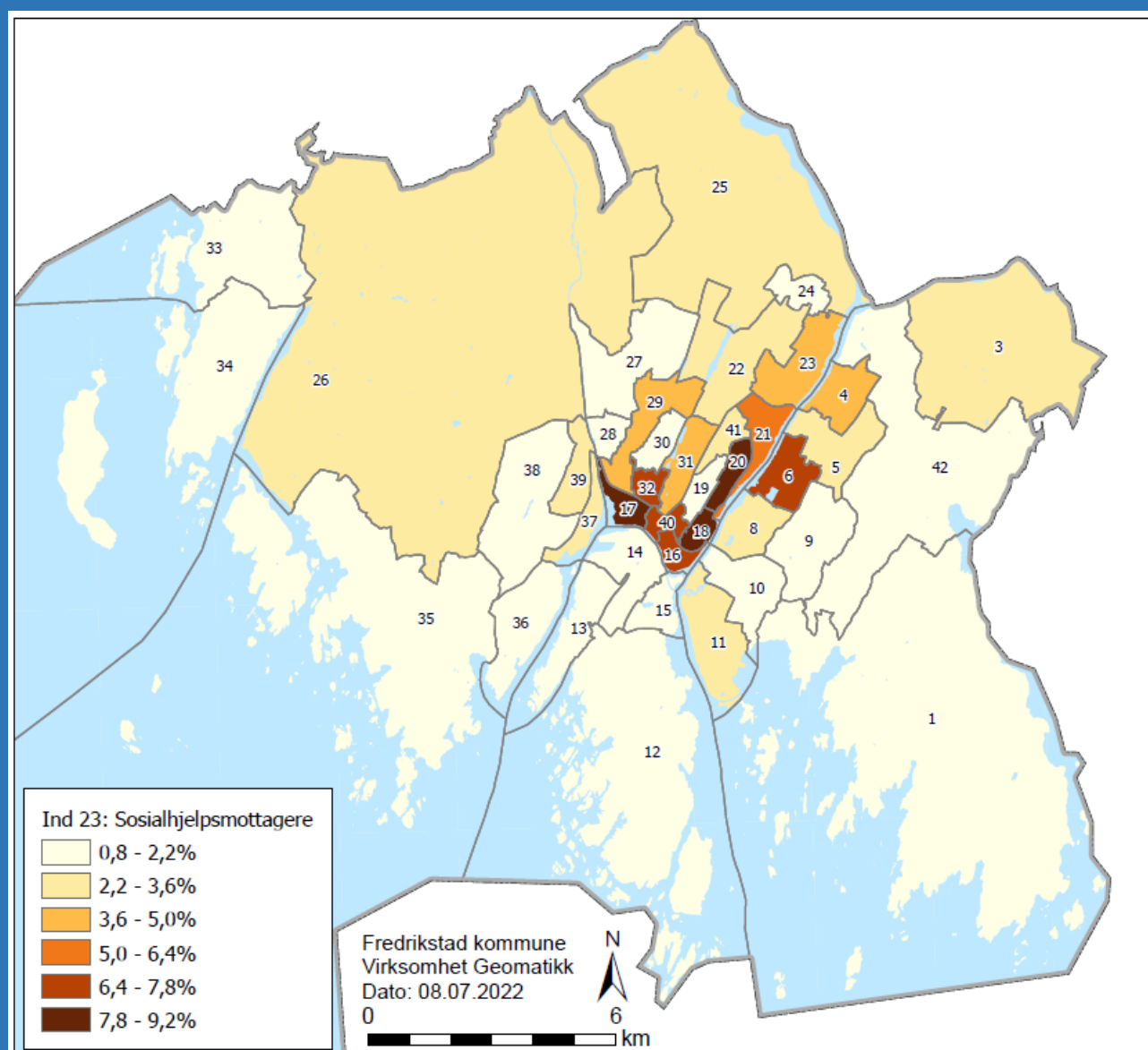
Sosialhjelpsmottakere

16 ÅR +

Del 2: Økonomi

SOSIALHJELPSMOTTAKERE

Del 3: Område

Eie/ leie

ANDEL SOM LEIER EGEN BOLIG

Definisjon og kilde

Husholdninger som leier bolig / Alle husholdninger (1.1.2021) Boliger er hentet fra register over husholdninger og boliger og omfatter alle privathusholdninger per 1.1.2021.

Når minst en av beboerne står som eier av boligen, regnes husholdningen som eier av boligen (selveier). Når minst en av beboerne står som eier gjennom boligaksjeselskap eller eier av boret, regnes boligen som eiet gjennom borettslag/aksjeselskap. Om ingen av disse kravene er oppfylt regnes husholdningen å ha et leieforhold til boligen.

Datakilder: Det sentrale folkeregisteret – bosatte per 1.1.2021, Matrikkelen, SSB – boforholdsstatistikk

Indikatorens betydning

Det å leie bolig kan på den ene siden være naturlig i en livsfase: studier, overgang mellom sivilstatus eller et bevisst valg. På den annen side kan det også være uttrykk for manglende evne til å kjøpe seg sitt eget.

En høy andel leide boliger kan og henge sammen med bl.a. en høyere flytteandel, og muligheten for mindre stabilitet i boområdene. Alle større byer vil imidlertid ha et behov for en viss andel leide boliger, da det er større dynamikk i boligmarkedet her. Dette henger også sammen med plassering av høgskoler/universitet.

Utviklingstrekk

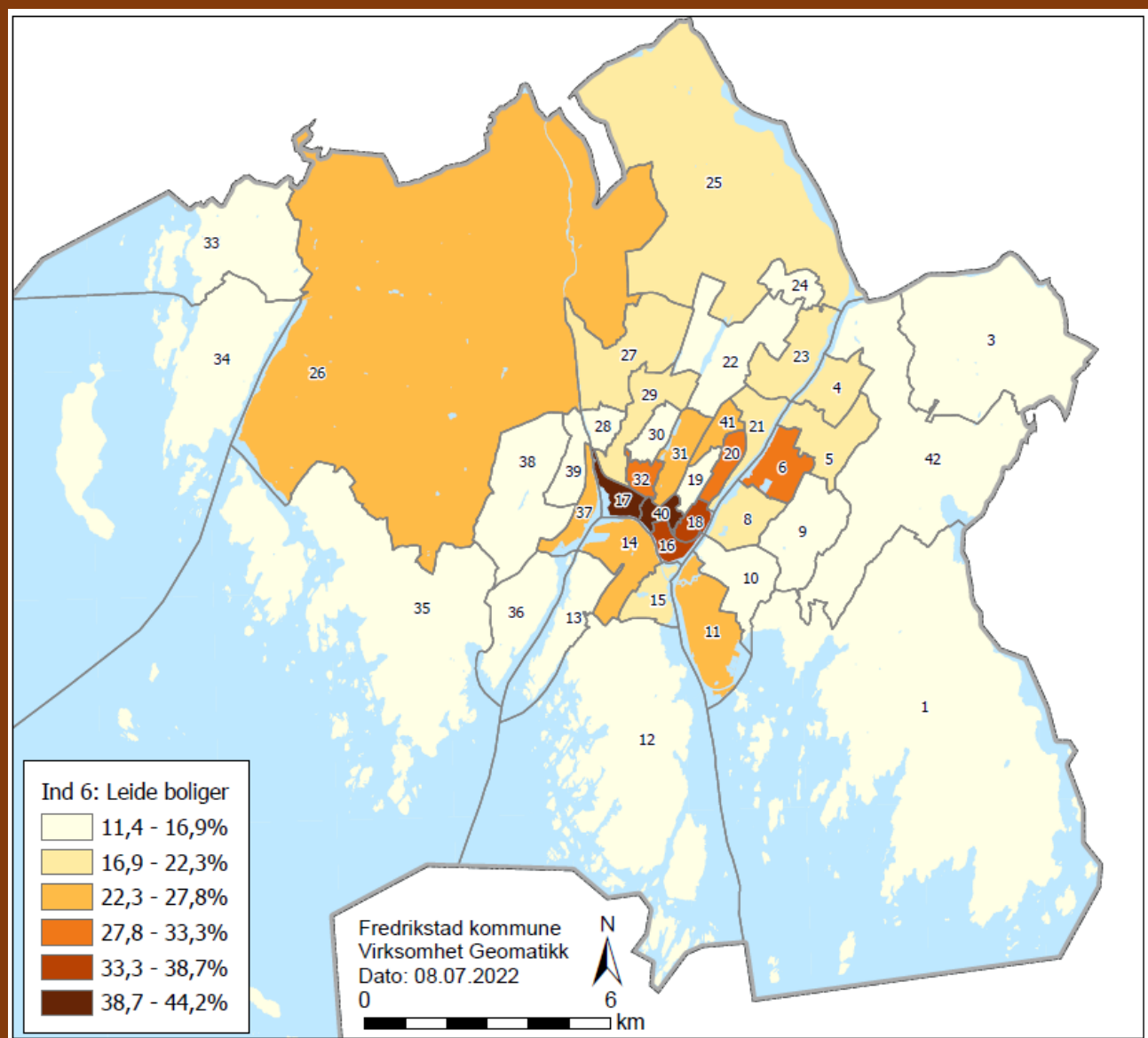
Andelen av husholdningene som leier bolig har gått opp siden forrige måling fra 20,6 til 21,9 prosent. Landsgjennomsnittet har også økt; fra 23,2 til på 23,6 prosent.

Sentrumsområdet har den største andelen, som ved tidligere målinger.

Det er store forskjeller innad i kommunen; fra 11,4 til 44,2 prosent av husholdningene som leier sin bolig.

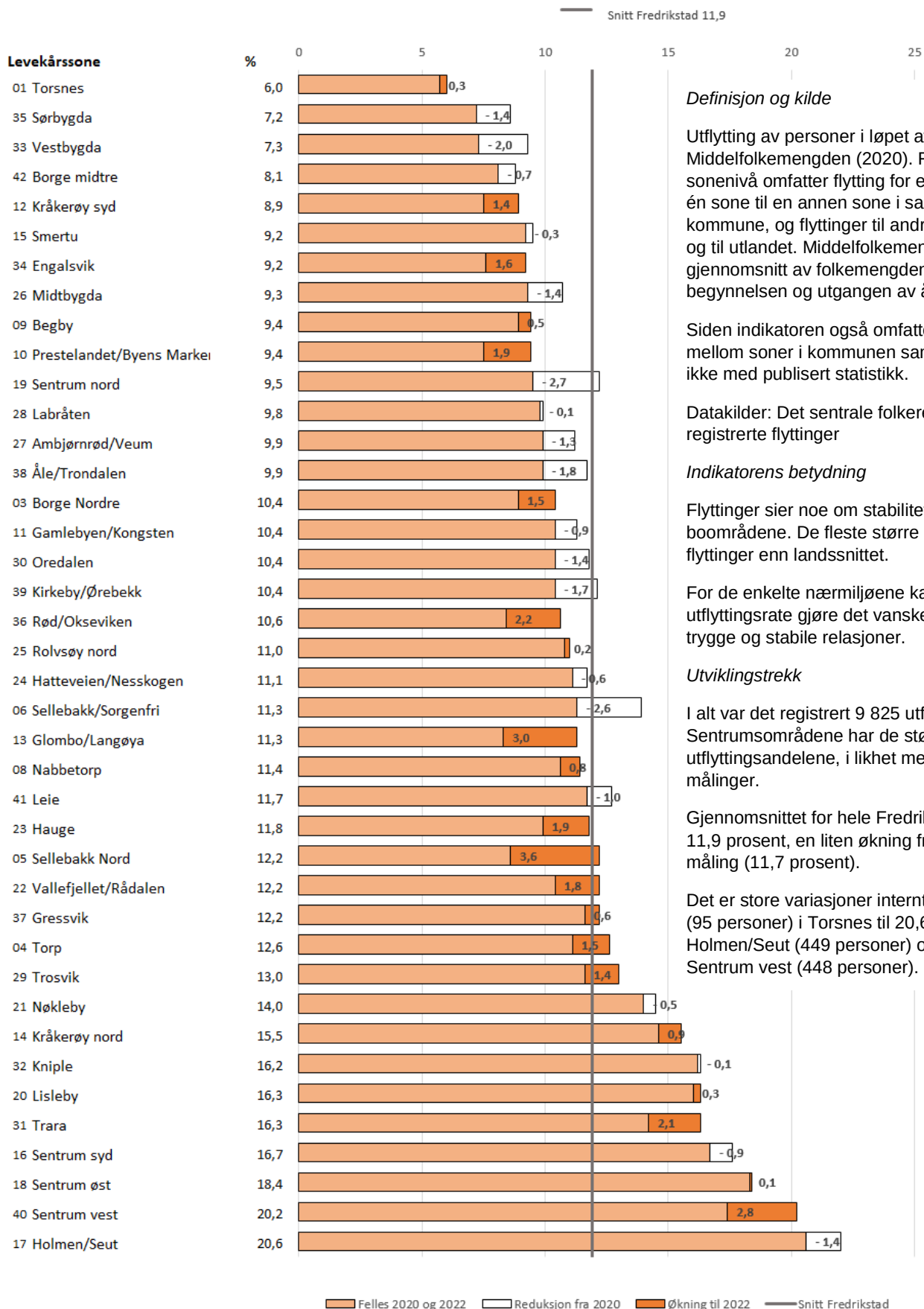
Del 3: Område

ANDEL SOM LEIER EGEN BOLIG

Utflyttinger

PERSONER

Definisjon og kilde

Utflytting av personer i løpet av 2020/ Middelfolkemengden (2020). Flyttinger på sonenivå omfatter flytting for en person, fra én sone til en annen sone i samme kommune, og flyttinger til andre kommuner, og til utlandet. Middelfolkemengden er gjennomsnitt av folkemengden ved begynnelsen og utgangen av året.

Siden indikatoren også omfatter flytting mellom soner i kommunen samsvarer tallene ikke med publisert statistikk.

Datakilder: Det sentrale folkeregisteret – registrerte flyttinger

Indikatorens betydning

Flyttinger sier noe om stabiliteten i boområdene. De fleste større byer har flere flyttinger enn landssnittet.

For de enkelte nærmiljøene kan en høy utflyttingsrate gjøre det vanskeligere å bygge trygge og stabile relasjoner.

Utviklingstrekk

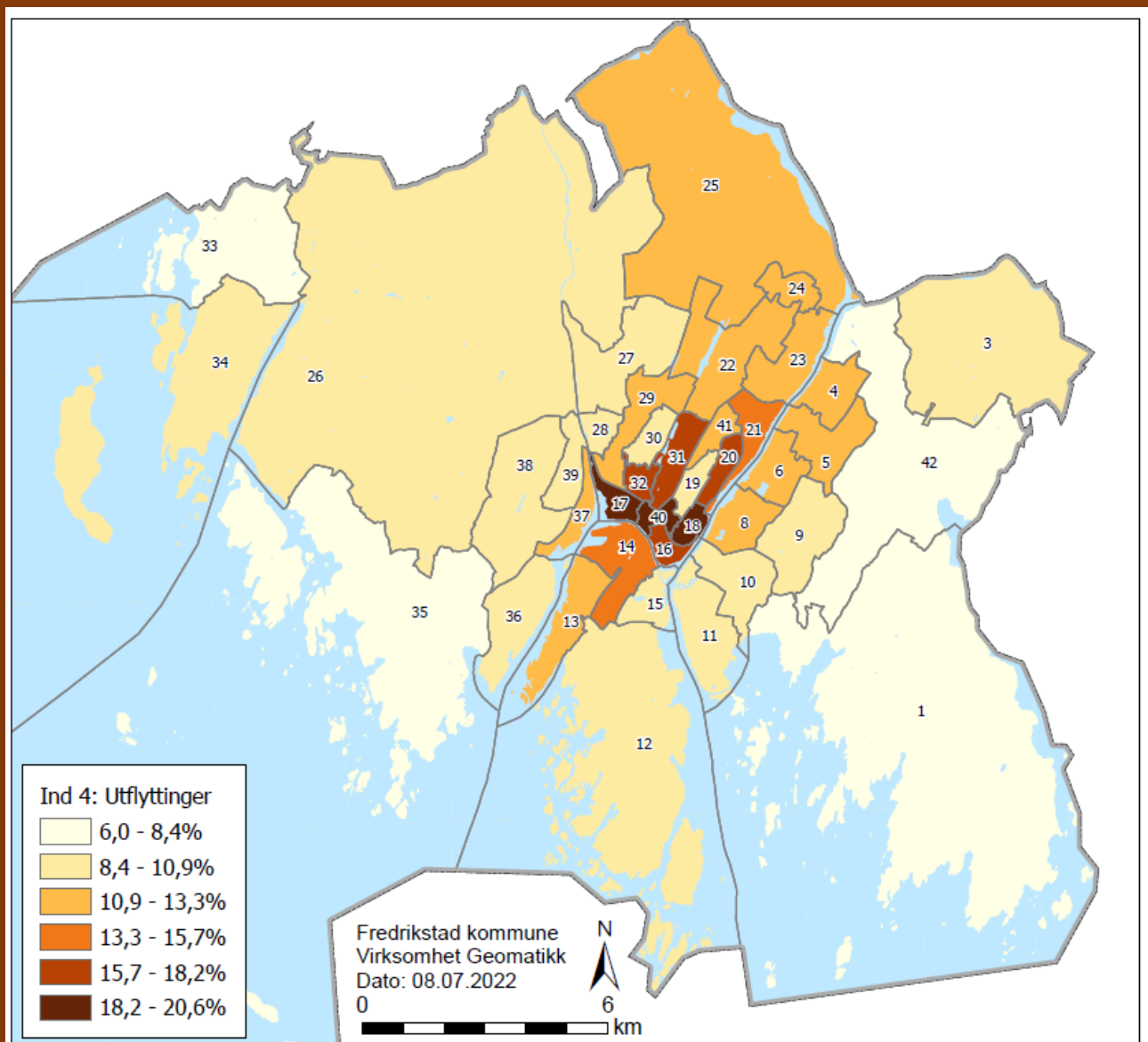
I alt var det registrert 9 825 utflyttinger i 2020. Sentrumsområdene har de største utflyttingsandelene, i likhet med tidligere målinger.

Gjennomsnittet for hele Fredrikstad er på 11,9 prosent, en liten økning fra forrige måling (11,7 prosent).

Det er store variasjoner internt, fra 6 prosent (95 personer) i Torsnes til 20,6 på Holmen/Seut (449 personer) og 20,2 i Sentrum vest (448 personer).

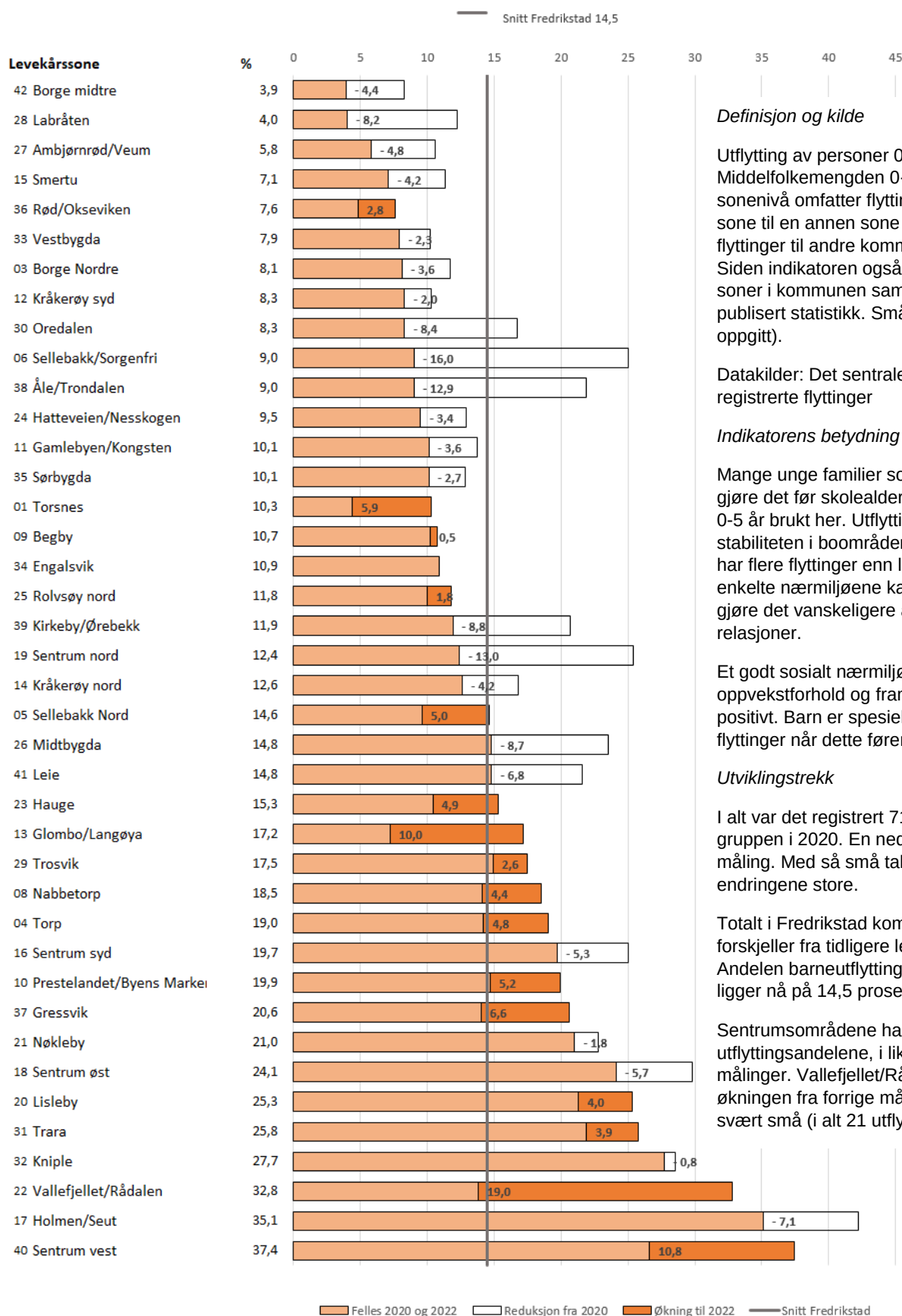
Del 3: Område

UTFLYTTINGER

Barneutflyttinger

0-5 ÅR

Definisjon og kilde

Utflytting av personer 0-5 år i løpet av 2020/ Middelfolkemengden 0-5 år 2020. Flyttinger på sonenivå omfatter flytting for en person, fra én sone til en annen sone i samme kommune, og flyttinger til andre kommuner, og til utlandet. Siden indikatoren også omfatter flytting mellom soner i kommunen samsvarer tallene ikke med publisert statistikk. Små tall er anonymisert (ikke oppgitt).

Datakilder: Det sentrale folkeregisteret – registrerte flyttinger

Indikatorens betydning

Mange unge familier som vil flytte ønsker å gjøre det før skolealder. Derfor er aldergruppen 0-5 år brukt her. Utflyttinger sier noe om stabiliteten i boområdene. De fleste større byer har flere flyttinger enn landssnittet. For de enkelte nærmiljøene kan en høy utflyttingsrate gjøre det vanskeligere å bygge trygge og stabile relasjoner.

Et godt sosialt nærmiljø påvirker oppvekstforhold og framtidige livssjanser positivt. Barn er spesielt sårbare for gjentatte flyttinger når dette fører til bytte av nærmiljø.

Utviklingstrekk

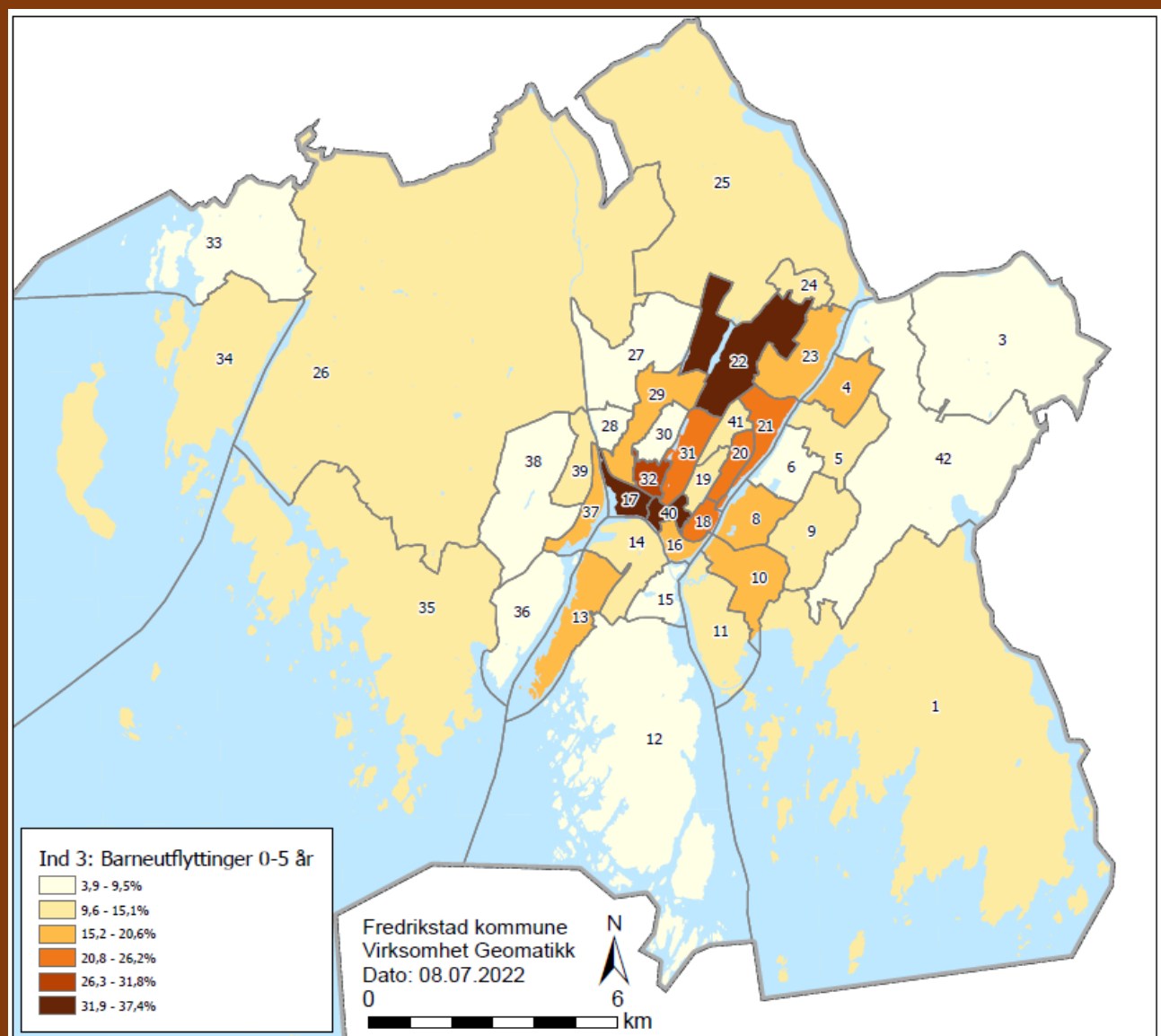
I alt var det registrert 710 flyttinger for denne gruppen i 2020. En nedgang fra 785 ved forrige måling. Med så små tall blir de prosentvise endringene store.

Totalt i Fredrikstad kommune er det ikke store forskjeller fra tidligere levekårskartlegginger. Andelen barneutflyttinger er noe redusert og ligger nå på 14,5 prosent.

Sentrumsområdene har de største utflyttingsandelene, i likhet med tidligere målinger. Vallefjellet/Rådalen hadde den største økningen fra forrige måling, men her er tallene svært små (i alt 21 utflyttinger av barn 0-5 år).

Del 3: Område

BARNEUTFLYTTER 0-5 ÅR

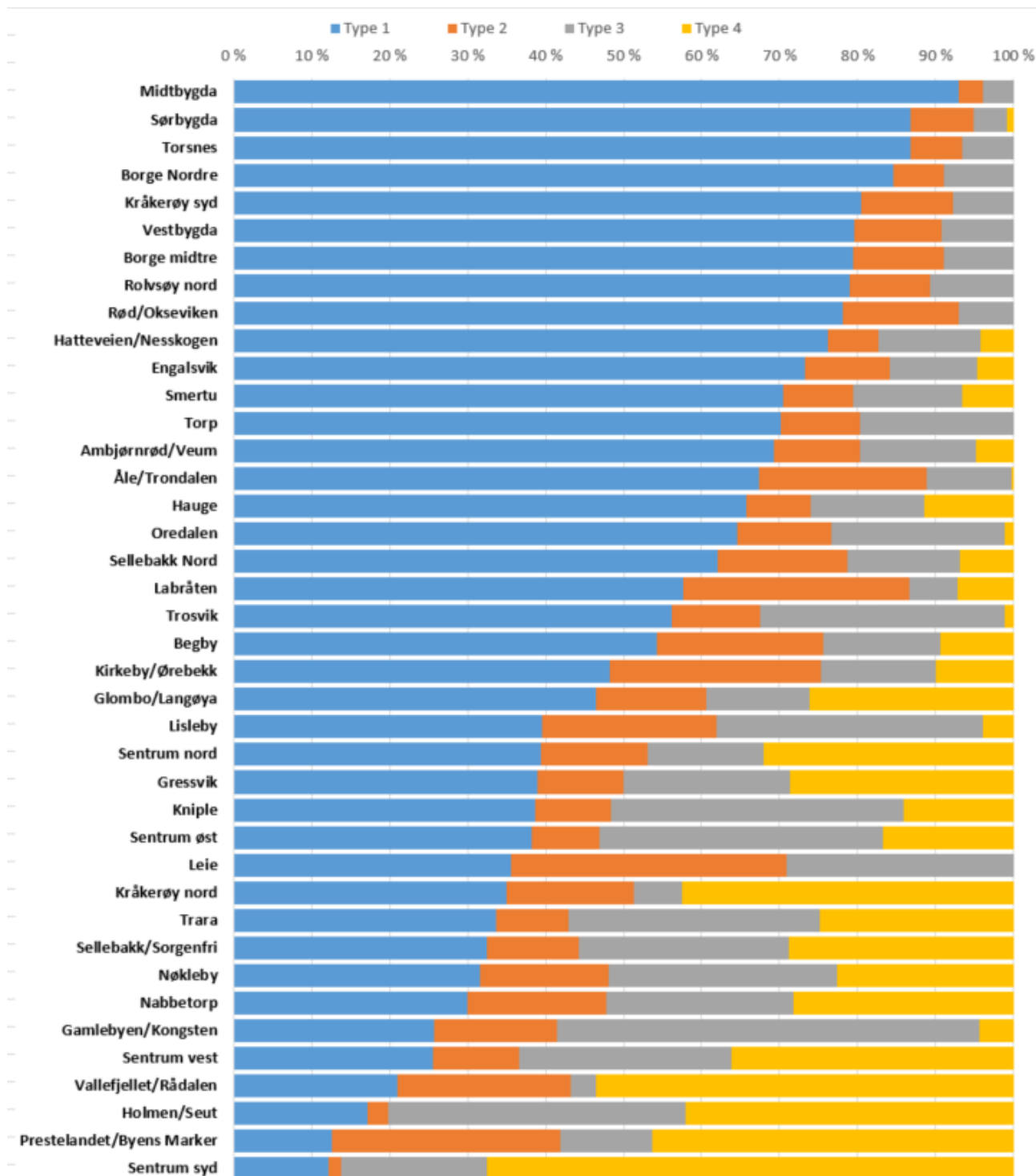

Boligtyper

Matrikkelen er kartverkets offisielle register over all fast eiendom i Norge. Herfra har vi følgende boligtyper: (tall i parentes er andelen for hele kommunen)

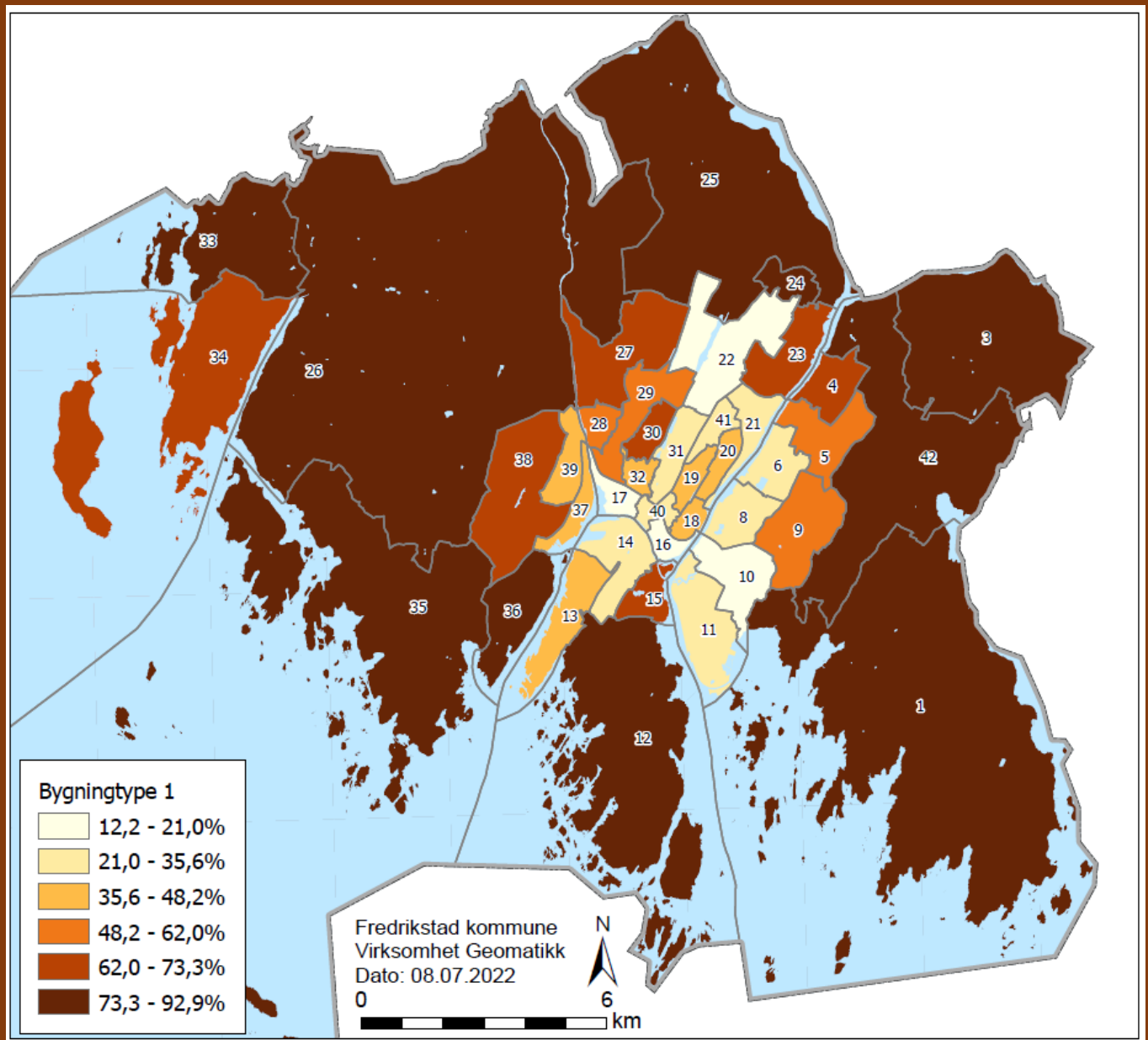
1. Frittliggende enebolig, våningshus (49 %)
2. Hus i kjede, rekkehus, terrassehus, vertikaldelte tomannsboliger (13 %)
3. Horisontaldelt tomannsbolig, eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer (17 %)
4. Blokk (16 %)

De resterende 5 prosentene er forretningsgårder/bygg for felleleshusholdning med videre, og ikke tatt med her. Tall per 31/12 2021. Kilde: KOMPAS og virksomhet for Geomatikk, Fredrikstad kommune.

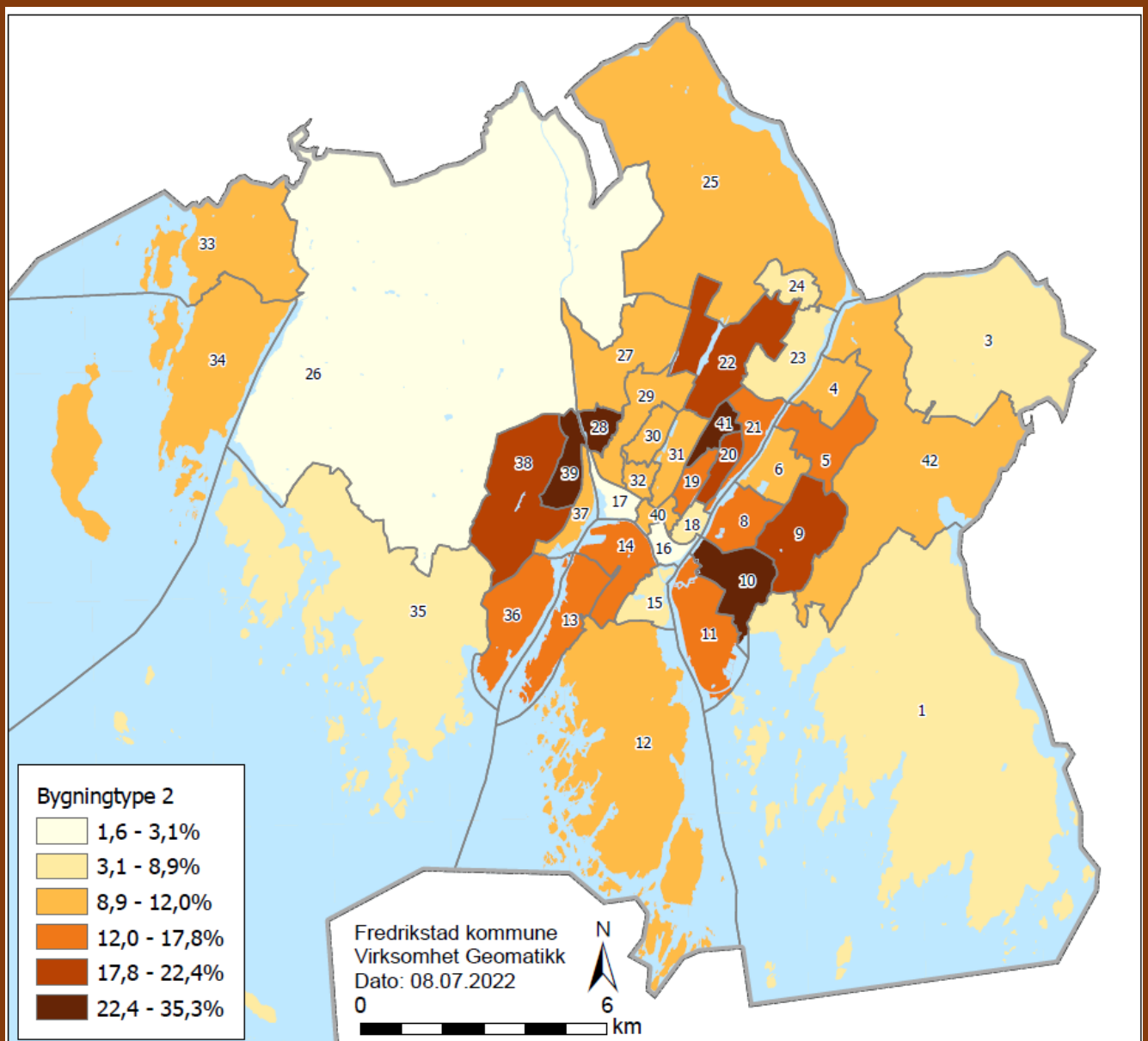
Del 3: Område

BOLIGTYPE 1: FRITTLIGGENDE ENEBOLIG OG VÅNINGSHUS

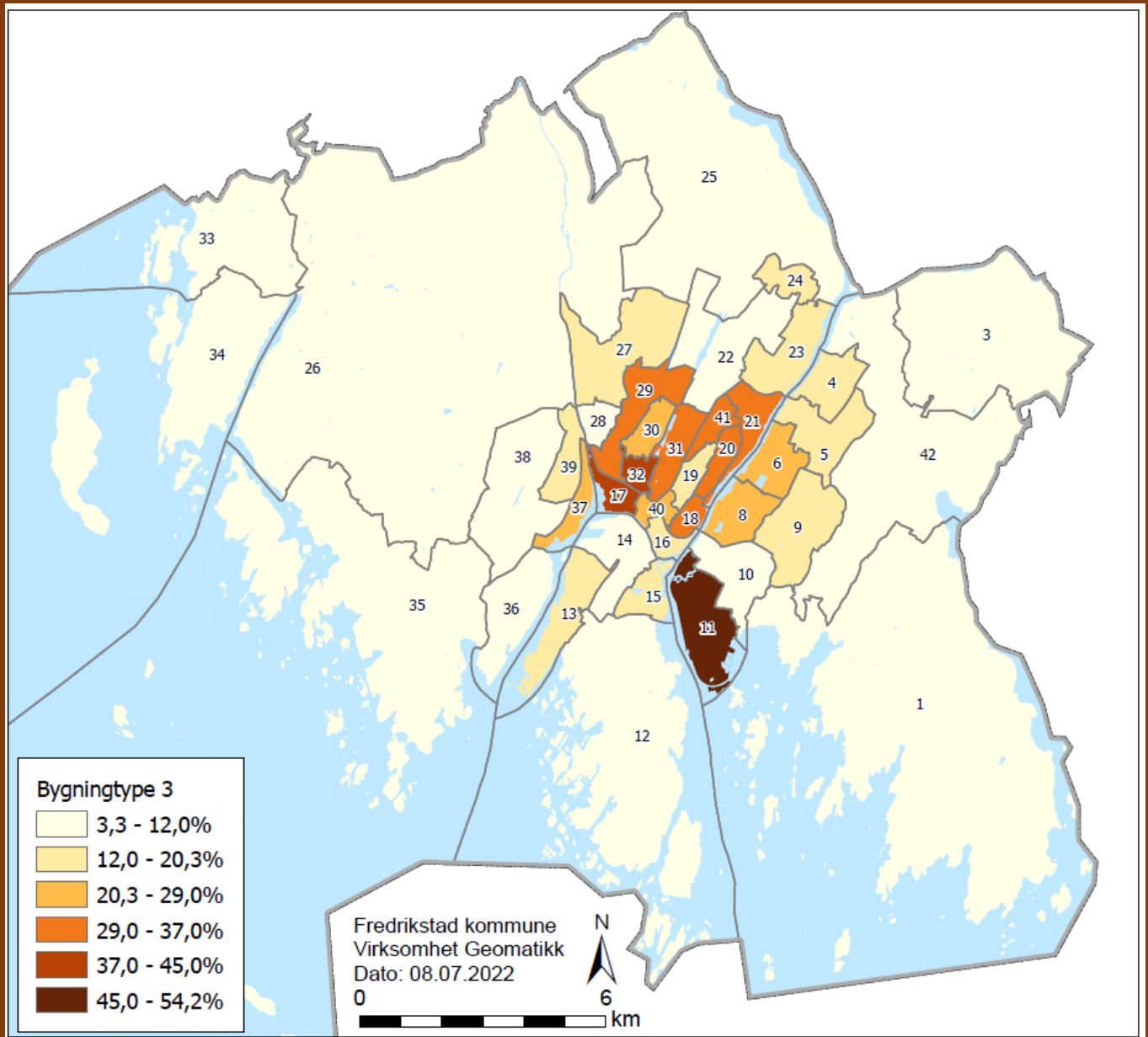
Del 3: Område

BOLIGTYPE 2: HUS I KJEDE, REKKEHUS, TERRASSEHUS, VERTIKALDELTE
TOMANNSBOLIGER

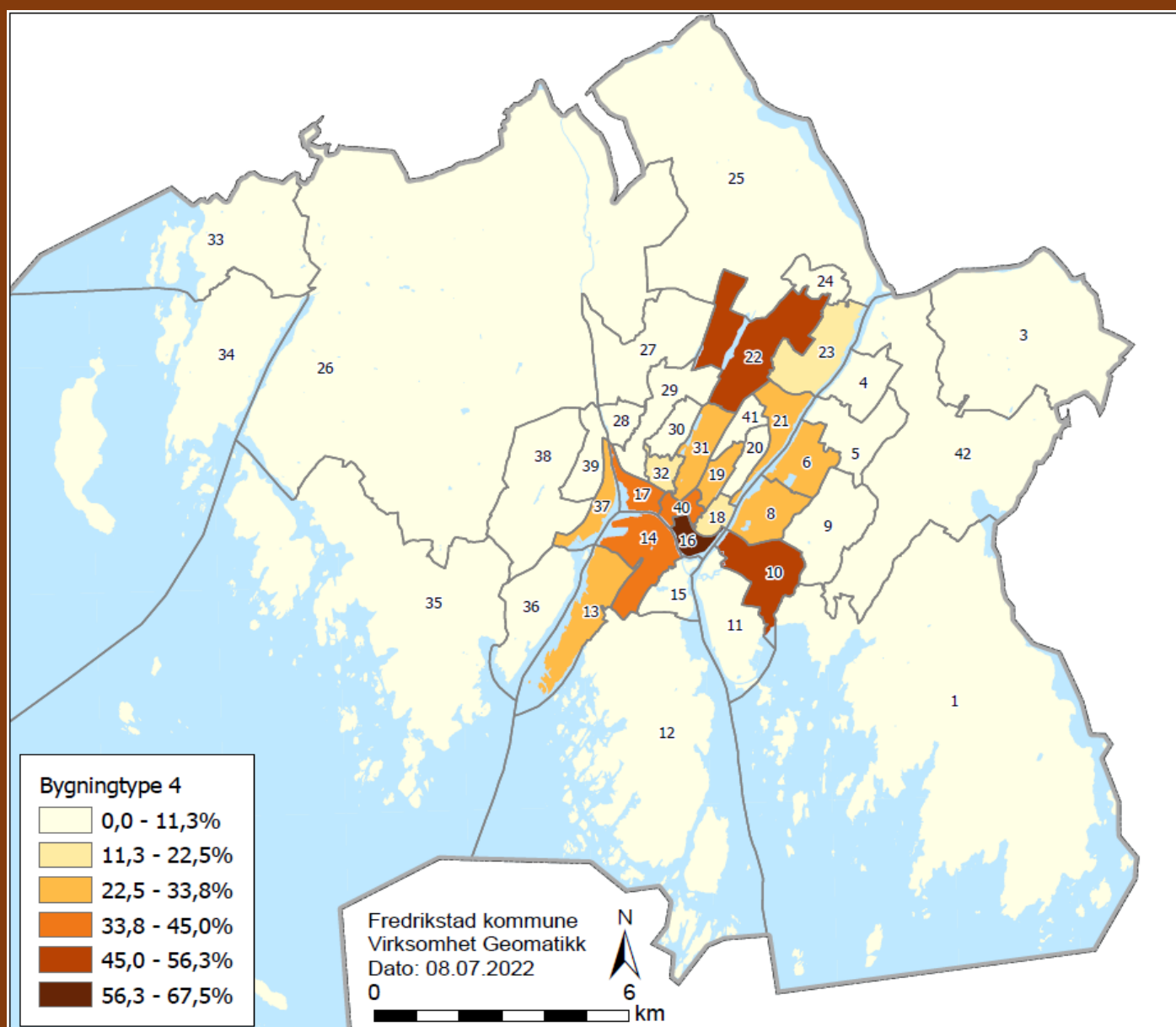
Del 3: Område

BOLIGTYPE 3: HORIZONTALDELT TOMANNSBOLIG, ELLER ET ANNET BYGG MED MINDRE ENN 3 ETASJER

Del 3: Område

BOLIGTYPE 4: BLOKK

Del 4. Utviklingen – samlet

De 19 utvalgte indikatorene gir samlet sett et bilde av levekårene i Fredrikstad. For å se nærmere på hvordan forholdet er mellom sonene er det laget en samleindeks og en rangering. Samleindeksen inneholder totalt 12 indikatorer. Indikatorene om boligtyper er ikke med i samleindeksen, men er med i rapporten da de uttrykker viktige sider ved de ulike levekårssonene.

De tolv indikatorene i samleindeksen er:

1. Barneandel
2. Innvandrere
3. Flyttinger
4. Lav utdanning (30-39 år)
5. Høy utdanning (30-39 år)
6. Nettoinntekt (medianinntekt etter skatt, per forbruksenhet)
7. Personer i lavinntektshusholdninger
8. Registrert arbeidsledighet
9. Sosialhjelpsmottakere
10. Arbeidsavklaringspenger
11. Unge uførepensjonister
12. Andel aleneboende

Samleindeksen er regnet ut ved at sonene er rangert fra 1 til 40 på hver av de 12 indikatorene. Verdi 40 betyr at sonen kommer minst gunstig ut på den aktuelle indikatoren, mens verdien 1 viser at sonen kommer mest gunstig ut. For indikatorene barneandel, høy utdanning og nettoinntekt regnes høy som gunstig.

Samleindeksen viser den gjennomsnittlige rangeringen for hver sone. Den er slik at jo høyere verdi, jo mindre gunstige levekår sammenlignet med de andre sonene. Det gir følgende rangering av levekårssonene:

Tabell 2: Samleindeks for levekårskartleggingen 2022

Sone	Indeks	Sone	Indeks
12 - Kråkerøy syd	5,42	26 - Midtbygda	20,42
09 - Begby	7,50	03 - Borge Nordre	20,50
13 - Glombo/Langøya	7,67	29 - Trosvik	22,50
36 - Rød/Oksevik	8,33	10 - Prestelandet/Byens Marker	22,92
33 - Vestbygda	8,92	39 - Kirkeby/Ørebekk	24,17
01 - Torsnes	9,67	04 - Torp	26,17
30 - Oredalen	9,75	23 - Hauge	26,42
34 - Engalsvik	9,92	41 - Leie	27,50
27 - Ambjørnrød/Veum	10,58	22 - Vallefjellet/Rådalen	27,58
35 - Sørbygda	11,25	31 - Trara	28,00
15 - Smertu	12,92	32 - Kniple	28,00
42 - Borge midtre	12,92	08 - Nabbetorp	28,33
28 - Labråten	13,25	16 - Sentrum syd	29,33
19 - Sentrum nord	14,08	37 - Gressvik	29,50
14 - Kråkerøy nord	15,42	20 - Lisleby	32,17
11 - Gamlebyen/Kongsten	15,92	06 - Sellebakk/Sorgenfri	33,33
24 - Hatteveien/Nesskogen	19,50	40 - Sentrum vest	34,00
25 - Rolvsøy nord	19,58	21 - Nøkleby	34,50
38 - Åle/Trondalen	20,33	18 - Sentrum øst	34,92
05 - Sellebakk Nord	20,42	17 - Holmen/Seut	36,42

Fra 2014 til 2022 – hva ser vi?

Denne årgangen er den femte i rekken av sammenlignbare årganger. Datamaterialet strekker seg over en periode på 10 år.

Langt større andel barn i lavinntektshusholdninger

Et hovedtrekk er den sterke økningen i andel og antall barn som lever i lavinntektshusholdninger. Økningen har vært størst i de mest levekårsutsatte områdene. Nøkleby, Lisleby, sentrumsområdene og Sellebakk/Sorgenfri har alle hatt en sterkt økning. Andelen i Holmen/Seut er størst og omtrent uforandret, på over 40 prosent. Andelen har økt i nær alle levekårssoner, men betydelig mindre for de minst levekårsutsatte sonene.

I 2014-kartleggingen så vi at det var 1 935 barn (11,8 prosent) i lavinntektshusholdninger i Fredrikstad kommune, målt ved EU60. Bruker vi det strengere målet EU50 (husholdningens samlede inntekt er lavere enn 50 prosent av medianinntekten), var det 908 barn (5,5 prosent) i lavinntektshusholdninger. I 2014 var andelen i Fredrikstad litt høyere enn landsgjennomsnittet, som var på hhv. 10,2 (EU60) og 5,1 prosent (EU50).

Fra 2014 til 2022-kartleggingen har det vært en sterk økning i Fredrikstad. Tallene viser nå at 2 643 barn (16,2 prosent) lever i lavinntektshusholdninger målt ved EU60. Andelen har økt til 1 354 barn (8,3 prosent) for de som lever i lavinntektshushold målt ved EU50. Også landssnittet er noe høyere: 12,2 prosent (EU60) og 6,3 prosent (EU 50).

Medianinntekten er den inntekten som deler en fordeling i to like store deler. I fordelinger med stor variasjon, vil høye tall trekke gjennomsnittet over medianen. Derfor brukes oftest median i sammenligning av inntekter.

I levekårskartleggingene refererer vi til kommunens medianinntekt, men de nasjonale tallene er beregnet ut fra landets medianinntekt. Det vil si at andelen ikke er direkte sammenlignbare. Hadde vi i levekårskartleggingen brukt landsmedian, ville vi fått høyere andeler i lavinntektshusholdninger, fordi medianinntekten i Fredrikstad er lavere enn medianinntekten for hele landet.

Bruker vi landsmedian viser de siste tallene at nær 20 prosent av barna i Fredrikstad lever i lavinntektsfamilier. Utviklingen i Fredrikstad står i sterk kontrast til utvikling for landet sett under ett.

Andelen i de ulike levekårssonene varierte fra 3,8 prosent til 42 prosent i 2014. I 2022 var avstanden mellom levekårssonene omtrent den samme: Fra 5,1 prosent til 41 prosent. I det alt vesentlige er det de samme levekårssonene som har de største andelen.

Forskjellene mellom sonene holder seg relativt stabile

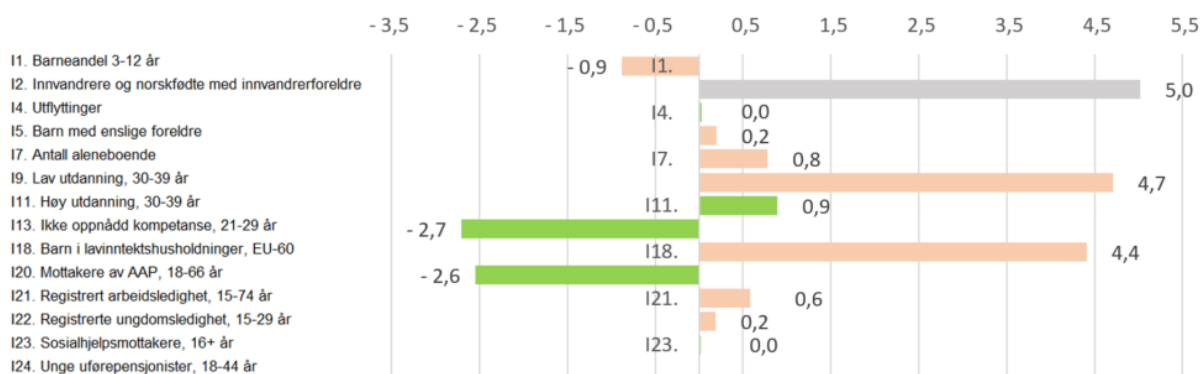
Også når vi ser på flere indikatorer, er det de samme sonene som har de største levekårsutfordringene. Særlig sentrumsområdene, med Holmen/Seut, peker seg fortsatt ut som områder med en opphopning av levekårsutfordringer. Utenfor sentrum ser vi at spesielt Nøkleby, Lisleby og Sellebakk/Sorgenfri er levekårssoner der utfordringene har økt.

Tabellen under viser samleindeksen i 2014, og figuren viser endring målt i prosentpoeng, på indikatorene.

Tabell 3: Samleindeks for leveårskartleggingen 2014

Sone	Indeks	Sone	Indeks
17 Holmen/Seut	38,25	19 Sentrum nord	19,08
18 Sentrum øst	33,25	15 Smertu	18,92
31 Trara	32,92	25 Rolvsøy nord	18,75
06 Sellebakk/Sorgenfri	32,17	26 Midtbygda	18,75
40 Sentrum vest	31,50	03 Borge Nordre	17,42
32 Kniple	30,33	42 Borge midtre	17,17
21 Nøkleby	30,00	14 Kråkerøy nord	15,75
41 Leie	29,75	33 Vestbygda	15,42
37 Gressvik	27,75	38 Åle/Trondalen	14,33
20 Lisleby	27,67	24 Hatteveien/Nesskogen	13,75
16 Sentrum syd	27,08	35 Sørbygda	13,58
22 Valle fjellet/Rådalen	26,25	30 Oredalen	13,08
08 Nabbetorp	26,00	34 Engalsvik	11,75
29 Trosvik	24,25	28 Labråten	10,67
10 Prestelandet/Byens Marker	24,17	13 Glombo/Langøya	10,50
04 Torp	22,92	27 Ambjørnrød/Veum	9,42
23 Hauge	21,83	12 Kråkerøy syd	8,75
39 Kirkeby/Ørebekk	21,50	09 Begby	8,17
11 Gamlebyen/Kongsten	20,92	01 Torsnes	8,00
05 Sellebakk Nord	20,92	36 Rød/Okseviken	7,33

Figur: Endring i prosentpoeng 2014–2022

Merk at endringer i indikator 20; Mottakere av AAP, også kan knyttes til store endringer i regelverk.

Avslutning

Levekårskartleggingen viser hvordan et utvalg av statistiske variabler fordeler seg innad i kommunen. Dette er et verktøy for å videreutvikle Fredrikstadsamfunnet i ønsket retning. Kartleggingen er et viktig kunnskapsgrunnlag for kommunens arbeid, og i arbeidet med ny kommunedelplan for folkehelse og levekår.

Fredrikstad kommune har mange gode boområder, med mange kvaliteter. Fredrikstad er et godt sted å leve. Levekårskartleggingen har avdekket en ulik fordeling av levekårsutfordringer innad i kommunen. Et hovedtrekk er at sentrumsnære områder kommer dårligere ut enn omlandet.

Det er viktig å poengtere at levekårskartleggingen ser på resultater på statistiske variabler, med hovedhensikt å kunne målrette tiltak for å bedre levekårene og nå ønsket samfunnsutvikling. Rangeringen sonene imellom er gjort med det formålet.

Hvorvidt de som faktisk bor i de ulike sonene opplever dem som gode eller dårlige boområder avhenger av individuelle preferanser, og for å kartlegge det må denne rapporten suppleres med kvalitative data.

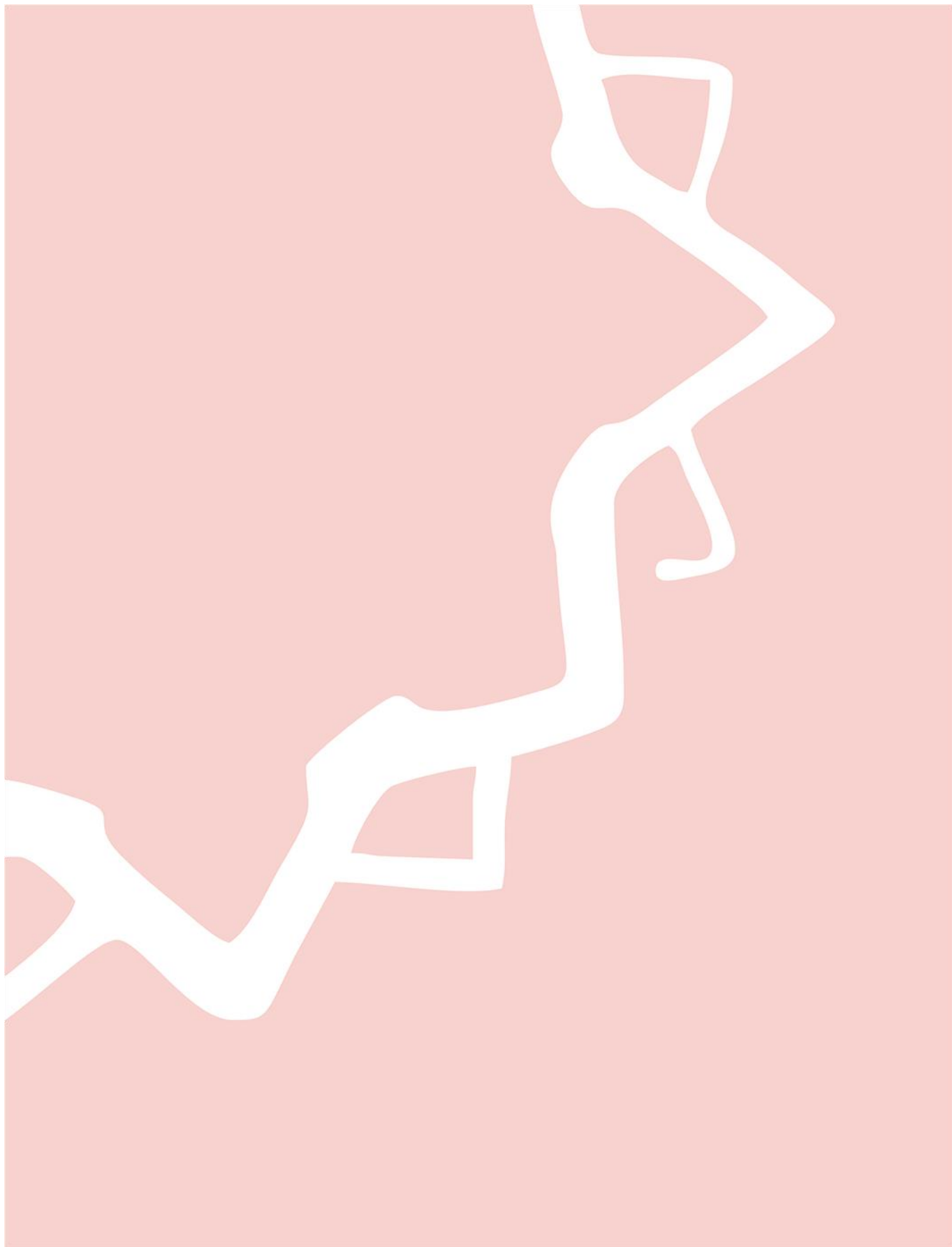
Områder med det vi karakteriserer som større utfordringer, vil også gjerne være preget av et større mangfold enn for eksempel omlandssoner, der utfordringene samlet sett vurderes som noe mindre.

Det er flere årsaker til at Fredrikstad har levekårsutfordringer. Mye henger sammen med nedarvede sosiale strukturer, samt næringsstruktur i kommunen og i hele Østfold. Det er sammenheng mellom levekår og utdanningsnivå. Utdanning og å bedre utdanningsnivået er ikke bare et mål i seg selv, men også et middel i arbeidet med å bedre levekårene i Fredrikstad.

Fredrikstad er ikke alene om å stå overfor disse utfordringene – dette er noe flere større byer (og spesielt Østfoldbyer) har til felles.

En viktig erkjennelse for Fredrikstadsamfunnets utvikling er nettopp dette: byutvikling må også romme levekårsperspektiv. Vi må spørre hvordan vi kan kombinere en fortsatt sterk befolkningsvekst, med en positiv utvikling når det gjelder levekår. Dette krever evne og vilje til nytenkning og til å se ting i sammenheng.

Sammen kan vi gjøre Fredrikstad til et godt sted å leve for alle.

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Utgitt av: Fredrikstad kommune

Produsert av: Bærekraftig samfunnsutvikling